

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σύμφωνα με τη δομή του έργου που περιγράφεται στο Έντυπο Υποβολής Πρότασης στο πλαίσιο της Ενέργειας 2.1.3, ο διαχωρισμός του έργου σε υποέργα επιφέρει τον αποτελεσματικότερο τρόπο ελέγχου και διοίκησης ολόκληρου του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ. Τα τρία πρώτα και τα τελευταία έντεκα υποέργα, όπως περιγράφονται παρακάτω, αφορούν αυτοτελή έργα δηλ. ενέργειες που θα ανατεθούν σε εξωτερικούς αναδόχους, ενώ τα υποέργα 4,5 και 6 αφορούν αυτοτελή έργα τα οποία θα υλοποιηθούν με αυτεπιστασία.

1^ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ – Α΄ ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Κατά τη διάρκεια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι και μέχρι σήμερα η Βιβλιοθήκη ενίσχυσε τη συλλογή των βιβλίων της με νέες και επίκαιρες εκδόσεις, καλύπτοντας επαρκώς τις θεματικές κατηγορίες των προγραμμάτων σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου. Ο εμπλουτισμός των συλλογών της Βιβλιοθήκης χρηματοδοτήθηκε τόσο από κονδύλια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι, όσο και από κονδύλια του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου. Η χρηματοδότηση αυτή είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση της συλλογής των βιβλίων κατά 20.000 περίπου τεκμήρια (βιβλία και οπτικοακουστικό υλικό).

Στη συλλογή της Βιβλιοθήκης προστέθηκαν μοναδικές για την Ελλάδα συλλογές, όπως οι κλαδικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί από το Τμήμα Μελετών της ICAP HELLAS A.E. από το 1991 μέχρι σήμερα και οι μελέτες του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.) που εκδόθηκαν από το 1981 μέχρι και σήμερα. Για την ευρύτερη κάλυψη των κυριότερων επιστημονικών και ερευνητικών ενδιαφερόντων της κοινότητας του Πανεπιστημίου η Βιβλιοθήκη απέκτησε μια πλήρη συλλογή εισηγητικών εκθέσεων νόμων που χρονικά καλύπτουν την περίοδο από τη μεταπολίτευση (1974) μέχρι και το 1999, ενώ για την κάλυψη των επιμορφωτικών / ψυχαγωγικών αναγκών, κυρίως των προπτυχιακών φοιτητών και του διοικητικού προσωπικού του Πανεπιστημίου διαμορφώθηκε μια μικρή συλλογή λογοτεχνικών βιβλίων στην ελληνική γλώσσα, η κίνηση της οποίας με βάση στατιστικά στοιχεία είναι ιδιαίτερα αυξημένη καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για τους φοιτητές στις περιόδους διακοπής των μαθημάτων και μετά από τις εξεταστικές περιόδους.

Ο συνεχής εμπλουτισμός της συλλογής της Βιβλιοθήκης με επίκαιρο έντυπο, οπτικοακουστικό και ηλεκτρονικό υλικό είναι πρωταρχικής σημασίας για τη λειτουργία της ως θεμελιώδη λίθου στο εκπαιδευτικό οικοδόμημα. Είναι σημαντικό να μπορεί η Βιβλιοθήκη να συνεχίσει να υποστηρίζει τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών (προπτυχιακά και μεταπτυχιακά) και ιδιαίτερα, να ενισχύσει τις συλλογές για την υποστήριξη των νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου: α) Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών και β) Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι, καθώς και αυτών που τυχόν αναπτυχθούν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ. Η Βιβλιοθήκη θα καλύψει τις ανάγκες των Τμημάτων με υλικό από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου ενώ θα εμπλουτίσει τη συλλογή των κλαδικών μελετών με νέες εκδόσεις από κονδύλι του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την κάλυψη των αναγκών των προγραμμάτων σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) θα αποκτηθούν κατά τη διάρκεια του έργου περίπου 23.720 τόμοι νέου έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού. Η αγορά του υλικού αυτού θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου.
- Η Βιβλιοθήκη θα εμπλουτίσει τη συλλογή των κλαδικών μελετών με νέες εκδόσεις από τα κονδύλια του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ.
- Από 7/2000 μέχρι και σήμερα έχουν αγοραστεί περίπου 6.220 τόμοι νέου υλικού από πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου. Από τον 1/2002 έως το 12/2006 προβλέπεται να αγοραστούν (παράλληλα με τις προσκτήσεις του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ) περίπου 17.500 τόμοι βιβλίων και οπτικοακουστικού υλικού.
- Η προμήθεια του υλικού θα γίνει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις πρακτικές του Πανεπιστημίου.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα – Συμφωνητικά για την προμήθεια υλικού με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ.

2^ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (Online & CD-ROMs) – Α΄ ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Κατά την διάρκεια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον εμπλουτισμό της συλλογής της Βιβλιοθήκης σε ηλεκτρονικό υλικό. Η Βιβλιοθήκη προσανατολίστηκε στην απόκτηση (τοπική εγκατάσταση) ή απομακρυσμένη πρόσβαση σε ηλεκτρονικές πληροφοριακές πηγές. Έτσι σήμερα, διατίθενται στους χρήστες της Βιβλιοθήκης 39 βάσεις δεδομένων σε μορφή οπτικών δίσκων (cd-rom) ή με δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης (online βάσεις δεδομένων) και οι οποίες δίνουν πρόσβαση σε περιλήψεις ή στο πλήρες κείμενο άρθρων περιοδικών που καλύπτουν τα γνωστικά αντικείμενα του Πανεπιστημίου, καθώς και σε μελέτες και στατιστικά και οικονομικά στοιχεία επιχειρήσεων.

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των υφιστάμενων και νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.

Επίσης, στόχος του Πανεπιστημίου και της Βιβλιοθήκης είναι η προσφορά υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες και ιδιαίτερα σε άτομα με προβλήματα όρασης για τα οποία η διαθεσιμότητα ηλεκτρονικού υλικού είναι ιδιαίτερα σημαντική εφόσον μπορούν να το «διαβάσουν» με τη χρήση κατάλληλων εφαρμογών και εξοπλισμού (H/Y) σε αντίθεση με το έντυπο υλικό που είναι μη προσβάσιμο για τα άτομα αυτά. Πρόσφατα στοιχεία (ακαδημαϊκού έτους 2000-2001) του Πανεπιστημίου δείχνουν ότι σε διάφορα Τμήματα και Εξάμηνα του Πανεπιστημίου είναι εγγεγραμμένα και φοιτούν 19 άτομα με κινητικά προβλήματα, 13 άτομα με προβλήματα όρασης, 8 άτομα με προβλήματα κώφωσης και άλλα 54 άτομα με διάφορες παθήσεις και ασθένειες. Η Βιβλιοθήκη με τη συμμετοχή της στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα "ACCELERATE" έχει ήδη, από τον Αύγουστο του 2000, εγκαταστήσει σταθμό εργασίας H/Y που με ειδικό εξοπλισμό και λογισμικό, δίνει τη δυνατότητα στα τυφλούς και μερικώς βλέποντες χρήστες της να έχουν πρόσβαση στα ηλεκτρονικά κείμενα που διαθέτει η Βιβλιοθήκη ή που διατίθενται στο Internet, να κάνουν έρευνα στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης και να εκτελούν εργασίες επεξεργασίας κειμένου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία και οι πρακτικές του Πανεπιστημίου. Οι συνδρομές στο υλικό θα καλύπτουν μια 2ετία αρχίζοντας από το έτος 2003.
- Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην απόκτηση απομακρυσμένης πρόσβασης σε online βάσεις δεδομένων και υπηρεσίες πλήρους κειμένου για μείωση του κόστους τοπικής υποστήριξής τους από άποψη εξοπλισμού (servers) και του κόστους διαχείρισής τους. Άλλωστε, οι online βάσεις δεδομένων ενημερώνονται πολύ πιο τακτικά και γρήγορα σε αντιδιαστολή με τα CD-ROMs που η ενημέρωσή τους γίνεται το πολύ ανά δίμηνο ή τρίμηνο.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

3ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (Online & CD-ROMs) – Β΄ ΦΑΣΗ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία και οι πρακτικές του Πανεπιστημίου. Οι συνδρομές στο υλικό θα καλύπτουν μια 2ετία αρχίζοντας από το έτος 2005.
- Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην απόκτηση απομακρυσμένης πρόσβασης σε online βάσεις δεδομένων και υπηρεσίες πλήρους κειμένου για μείωση του κόστους τοπικής υποστήριξής τους από άποψη εξοπλισμού (servers) και του κόστους διαχείρισής τους. Άλλωστε, οι online βάσεις δεδομένων ενημερώνονται πολύ πιο τακτικά και γρήγορα σε αντιδιαστολή με τα CD-ROMs που η ενημέρωσή τους γίνεται το πολύ ανά δίμηνο ή τρίμηνο.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

4ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ

Η υλοποίηση του υποέργου θα γίνει με "αυτεπιστασία".

Το υποέργο έχει οργανωθεί σε επιμέρους πακέτα εργασίας (π.χ. ΠΕ1.1, 1.2) και αφορούν ενέργειες που αποσκοπούν στην αναβάθμιση των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης για άτομα με προβλήματα όρασης. Η αρίθμηση των ΠΕ του υποέργου δεν είναι συνεχόμενη, αλλά έχει γίνει με τρόπο ώστε να διευκολύνεται εσωτερικά η παρακολούθηση της υλοποίησης του υποέργου από το φορέα υλοποίησης..

ΠΕ 6.1: Αναβάθμιση των Υπηρεσιών για Άτομα με Προβλήματα Όρασης

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Μέσω της συμμετοχής της στο ευρωπαϊκό έργο ACCELERATE η Βιβλιοθήκη διαμόρφωσε έναν ειδικό σταθμό εργασίας πλήρως εξοπλισμένο για χρήση από τυφλούς και μερικώς βλέποντες χρήστες, επιμόρφωσε το προσωπικό και τους χρήστες στον τρόπο οργάνωσης και προσφοράς υπηρεσιών σε άτομα με προβλήματα όρασης και στη χρήση του ειδικού εξοπλισμού του σταθμού εργασίας της Βιβλιοθήκης αντίστοιχα και έχει προχωρήσει σε προτάσεις οργανωτικής φύσης για την υποστήριξη των σπουδών των τυφλών και μερικώς βλέπόντων φοιτητών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Στόχος αυτού του πακέτου εργασίας είναι η προσφορά υπηρεσιών και σε φοιτητές του Πανεπιστημίου με άλλη φύση αναπηρίας, με την εξασφάλιση κατάλληλου εξοπλισμού, την εκπαίδευση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης (εφόσον κρίνεται αναγκαίο) στις μεθόδους και πρακτικές προσφοράς πληροφόρησης σε άτομα με αναπηρίες και τέλος, με τη διεύρυνση του προγράμματος πληροφοριακής παιδείας που θα αναπτυχθεί στα πλαίσια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ ώστε να καλύπτει ειδικές ανάγκες των φοιτητών με αναπηρίες του Πανεπιστημίου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Θα διαμορφωθεί ένας επιπλέον σταθμός εργασίας που θα απευθύνεται κυρίως σε μερικώς βλέποντα άτομα. Στο σταθμό αυτό θα εγκατασταθεί ειδικό λογισμικό και εξοπλισμός που θα καθιστούν δυνατή τη χρήση του από άτομα με μειωμένη όραση όσο και από άτομα με πλήρη τυφλότητα.
- Με βάση τον υφιστάμενο και προβλεπόμενο εξοπλισμό της Βιβλιοθήκης θα γίνει μελέτη σκοπιμότητας και εφαρμογής για την επιλογή των κατάλληλων συστημάτων για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες. Αρχικός στόχος θα είναι η προσφορά υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες που είναι φοιτητές του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ενώ στη συνέχεια οι προσφερόμενες υπηρεσίες θα απευθυνθούν και σε εξωτερικούς χρήστες της Βιβλιοθήκης.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί πέραν των υπηρεσιακών υποχρεώσεων του ένας Πληροφορικός της Βιβλιοθήκης ο οποίος προσλήφθηκε στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και συνέχισε να απασχολείται στη Βιβλιοθήκη για την υποστήριξη εφαρμογών αυτοματισμού και μετά το πέρας του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Από τις 25/10/01 ο Πληροφορικός αυτός απασχολείται με σύμβαση αορίστου χρόνου στη Βιβλιοθήκη.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού για την υποστήριξη εφαρμογών αυτοματισμού που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και συνέχισαν να αναπτύσσονται κατά το διάστημα από 1/7/2000 έως 24/10//2001.
- Μελέτη σκοπιμότητας και εφαρμογής για την επιλογή των κατάλληλων συστημάτων για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες.
- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά για την προμήθεια και εγκατάσταση ειδικού εξοπλισμού. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 6.3: Ειδική χαρτογράφηση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Οι κοινόχρηστοι χώροι του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και ειδικότερα το ισόγειό του το οποίο ενώνει τα 7 συνολικά κτίρια που απαρτίζουν τις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου είναι ιδιαίτερα δύσκολο στην πρόσβαση από άτομα με προβλήματα όρασης. Οι δυσκολίες εντοπίζονται στα εξής:

- Ο χώρος είναι ενιαίος και πολύ μεγάλος με αποτέλεσμα το δύσκολο προσανατολισμό των ατόμων με προβλήματα όρασης προς τους ανελκυστήρες, τη Βιβλιοθήκη, τα αμφιθέατρα διδασκαλίας κλπ.
- Ο χώρος είναι πολύ-επίπεδος με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η κυκλοφορία των ατόμων με προβλήματα όρασης.

- Κάποια επίπεδα (χώροι αναμονής – παγκάκια) του ισογείου είναι χαμηλότερα με αποτέλεσμα να αποτελούν κίνδυνο για την κυκλοφορία των ατόμων με προβλήματα όρασης.
- Η Βιβλιοθήκη βρίσκεται στον ημιόροφο του Πανεπιστημίου πράγμα που δυσκολεύει την πρόσβαση των ατόμων με προβλήματα όρασης σε αυτήν.

Στόχος του υποέργου θα είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των ατόμων με προβλήματα όρασης στους βασικούς κοινόχρηστους χώρους του ισογείου και στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου. Με την πιλοτική αυτή εφαρμογή χαρτογράφησης των χώρων του ισογείου του Πανεπιστημίου θα:

- Διευκολυνθεί ο προσανατολισμός των τυφλών ατόμων στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Επιτευχθεί η πληροφόρηση και γνωριμία των ατόμων με προβλήματα όρασης με τους χώρους του Πανεπιστημίου και η απόκτηση μιας συνολικής νοητικής εικόνας του κτιρίου.
- Διευκολυνθεί η κυκλοφορία των ατόμων με προβλήματα όρασης στους χώρους του κτιρίου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Σχεδιασμός και κατασκευή των χαρτών αφής.
- Μετατροπή των κατόψεων του Πανεπιστημίου σε raster (ψηφιδωτή) μορφή και επεξεργασία αυτών με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού επεξεργασίας εικόνας.
- Μετατροπή των raster εικόνας σε vector (διανυσματική) μορφή, μέσω επεξεργασίας με τη χρήση λογισμικού και ψηφιοποίησης με τη χρήση ψηφιοποιητή.
- Σχεδιασμός χαρτών προσανατολισμού, μεσαίας κλίμακας, όπου φαίνεται η συνολική εικόνα του κτιρίου, η θέση των διαφόρων χώρων, η σχετική θέση των χώρων και το μέγεθός τους.
- Σχεδιασμός χαρτών κινητικότητας, στους οποίους παρουσιάζονται αναλυτικά οι χώροι του Πανεπιστημίου, παρουσιάζονται λεπτομερείς πληροφορίες, εμπόδια και πορείες.
- Σχεδιασμός ενός χάρτη πρόσβασης στο κτίριο του Πανεπιστημίου, όπου παρουσιάζονται οι δρόμοι γύρω από το κτίριο, η θέση των διαβάσεων στους σηματοδότες και οι στάσεις των λεωφορείων.
- Εκτύπωση των χαρτών αφής σε ειδικό χαρτί, μικρού βάρους, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια της κίνησης του τυφλού.
- Η εφαρμογή θα σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατή η απεριόριστη αναπαραγωγή των χαρτών με χαμηλό κόστος (περίπου 1.200 δρχ. με τρέχουσες τιμές).
- Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, μέλη του προσωπικού του Πανεπιστημίου και της Βιβλιοθήκης θα εκπαιδευτούν κατάλληλα ώστε να μπορούν να προσφέρουν βοήθεια στα άτομα με προβλήματα όρασης για τη χρήση των χαρτών.
- Το πακέτο εργασίας θα ανατεθεί σε ειδικευμένο επιστήμονα.
- Το πακέτο εργασίας θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την ανάθεση της υλοποίησης του υποέργου.
- Σχεδιασμός χαρτών.
- Αρχική έκδοση χαρτών. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Ολοκλήρωση έκδοσης χαρτών.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ

5ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Η υλοποίηση του υποέργου θα γίνει με "αυτεπιστασία".

Το υποέργο έχει οργανωθεί σε επιμέρους πακέτα εργασίας (πχ. ΠΕ1.1, 1.2) και αφορούν ενέργειες που αποσκοπούν στην αναβάθμιση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης και στην ενίσχυση διάθεσης ηλεκτρονικού περιεχομένου στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η αρίθμηση των ΠΕ του υποέργου δεν είναι συνεχόμενη, αλλά έχει γίνει με τρόπο ώστε να διευκολύνεται εσωτερικά η παρακολούθηση της υλοποίησης του υποέργου από το φορέα υλοποίησης.

ΠΕ 1.1: Προσκτήσεις Ηλεκτρονικού Υλικού

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Κατά την διάρκεια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον εμπλουτισμό της συλλογής της Βιβλιοθήκης σε ηλεκτρονικό υλικό. Η Βιβλιοθήκη προσανατολίστηκε στην απόκτηση (τοπική εγκατάσταση) ή απομακρυσμένη πρόσβαση σε ηλεκτρονικές πληροφοριακές πηγές. Έτσι σήμερα, διατίθενται στους χρήστες της Βιβλιοθήκης 39 βάσεις δεδομένων σε μορφή οπτικών δίσκων (cd-rom) ή με δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης (online βάσεις δεδομένων) και οι οποίες δίνουν πρόσβαση σε περιλήψεις ή στο πλήρες κείμενο άρθρων περιοδικών που καλύπτουν τα γνωστικά αντικείμενα του Πανεπιστημίου, καθώς και σε μελέτες και στατιστικά και οικονομικά στοιχεία επιχειρήσεων.

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με την προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των υφιστάμενων και νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.

Επίσης, στόχος του Πανεπιστημίου και της Βιβλιοθήκης είναι η προσφορά υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες και ιδιαίτερα σε άτομα με προβλήματα όρασης για τα οποία η διαθεσιμότητα ηλεκτρονικού υλικού είναι ιδιαίτερα σημαντική εφόσον μπορούν να το «διαβάσουν» με τη χρήση κατάλληλων εφαρμογών και εξοπλισμού (H/Y) σε αντίθεση με το έντυπο υλικό που είναι μη προσβάσιμο για τα άτομα αυτά. Πρόσφατα στοιχεία (ακαδημαϊκού έτους 2000-2001) του Πανεπιστημίου δείχνουν ότι σε διάφορα Τμήματα και Εξάμηνα του Πανεπιστημίου είναι εγγεγραμμένα και φοιτούν 19 άτομα με κινητικά προβλήματα, 13 άτομα με προβλήματα όρασης, 8 άτομα με προβλήματα κώφωσης και άλλα 54 άτομα με διάφορες παθήσεις και ασθένειες. Η Βιβλιοθήκη με τη συμμετοχή της στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα "ACCELERATE" έχει ήδη (από τον Αύγουστο του 2000) εγκαταστήσει σταθμό εργασίας H/Y με ειδικό εξοπλισμό και λογισμικό, που δίνει τη δυνατότητα στους τυφλούς και μερικώς βλέποντες χρήστες της να έχουν πρόσβαση στα ηλεκτρονικά κείμενα που διαθέτει η Βιβλιοθήκη ή που διατίθενται στο Internet, να κάνουν έρευνα στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης και να εκτελούν εργασίες επεξεργασίας κειμένου.

Για τις διαδικασίες προσκτήσεων ή/και συνδρομών και για την επεξεργασία και διαχείριση του ηλεκτρονικού υλικού είχε προσληφθεί στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι ένας Βιβλιοθηκονόμος. Το Πανεπιστήμιο συνέχισε να απασχολεί τον υπάλληλο αυτόν και μετά το τέλος του ΕΠΕΑΕΚ Ι, ώστε να είναι δυνατή η συνέχιση των προσκτήσεων του ηλεκτρονικού υλικού στα πλαίσια των δυνατοτήτων του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου. Από τις 25/10/01, ο υπάλληλος αυτός εργάζεται στη Βιβλιοθήκη με σύμβαση αορίστου χρόνου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για τις ανάγκες του πακέτου εργασίας θα γίνει έρευνα αγοράς για τον εντοπισμό σχετικών πηγών και επιλογή τους με βάση τα κριτήρια του Κανονισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης της Συλλογής της Βιβλιοθήκης. Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία και οι πρακτικές του Πανεπιστημίου. Οι συνδρομές στο υλικό θα συνεχιστούν καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.
- Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην απόκτηση απομακρυσμένης πρόσβασης σε online βάσεις δεδομένων και υπηρεσίες πλήρους κειμένου για μείωση του κόστους τοπικής υποστήριξής τους από άποψη εξοπλισμού (servers) και του κόστους διαχείρισής τους. Άλλωστε, οι online βάσεις δεδομένων ενημερώνονται πολύ πιο τακτικά και γρήγορα σε αντιδιαστολή με τα CD-ROMs που η ενημέρωσή τους γίνεται το πολύ ανά δίμηνο ή τρίμηνο.
- Επίσης, θα διερευνηθεί η δυνατότητα αντικατάστασης των έντυπων στατιστικών πηγών πληροφόρησης με συλλογή ανάλογων ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων που θα προσφέρουν μεγαλύτερες δυνατότητες επεξεργασίας των στατιστικών στοιχείων που περιέχουν και έτσι θα εξυπηρετούν καλύτερα την επιστημονική έρευνα.
- Για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών αναγκών των ατόμων με προβλήματα όρασης που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο θα καταβληθεί προσπάθεια εντοπισμού και αγοράς ελληνικών ηλεκτρονικών βιβλίων τα οποία σε συνδυασμό με το συνολικό πρόγραμμα εμπλουτισμού της συλλογής με ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και με συνδρομές σε online υπηρεσίες θα διευρύνει τις δυνατότητες πρόσβασής τους στην πληροφορία.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί επίσης μερικώς ένας Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος ήδη εργάζεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου στη Βιβλιοθήκη. Η σύμβαση του υπαλλήλου αυτού ολοκληρώνεται στις 31/11/01. Ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός θα απασχοληθεί μερικώς και για την υλοποίηση των ΠΕ 4.1, 4.2 και 5.2 κατά την περίοδο από 1/12/2001 έως 9/1/2006.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί επίσης με σύμβαση ορισμένου χρόνου στη Βιβλιοθήκη και τρίτος Βιβλιοθηκονόμος για την περίοδο από 6/2006 έως 12/2007. Ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός θα απασχοληθεί μερικώς και για την υλοποίηση του ΠΕ 4.1.
-

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Σύμβαση για την απασχόληση ενός βιβλιοθηκονόμου για τις προσκτήσεις ηλεκτρονικού υλικού κατά την περίοδο 1/7/2000 έως 24/10/2001.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου κατά την περίοδο από 1/12/2001 έως 9/1/2006. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου κατά την περίοδο από 6/2006 έως 12/2007.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 1.2: Προσκτήσεις Έντυπου και Οπτικοακουστικού Υλικού

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Κατά τη διάρκεια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι και μέχρι σήμερα η Βιβλιοθήκη ενίσχυσε τη συλλογή των βιβλίων της με νέες και επίκαιρες εκδόσεις για την κάλυψη των γνωστικών αντικειμένων των προγραμμάτων σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου. Ο εμπλουτισμός των συλλογών της Βιβλιοθήκης χρηματοδοτήθηκε τόσο από κονδύλια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι, όσο και από κονδύλια του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου. Η χρηματοδότηση αυτή είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση της συλλογής των βιβλίων κατά 20.000 περίπου τεκμήρια (βιβλία και οπτικοακουστικό υλικό). Το Πανεπιστήμιο, αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα συνέχισης της απασχόλησης των ατόμων που εργάστηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι για τις ανάγκες του εκσυγχρονισμού της Βιβλιοθήκης συνέχισε να απασχολεί στο Τμήμα Προσκτήσεων Μονογραφιών της Βιβλιοθήκης έναν Βιβλιοθηκονόμο και μετά το πέρας του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Από τις 25/10/2001, ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός εργάζεται με σύμβαση αορίστου χρόνου στη Βιβλιοθήκη.

Στη συλλογή της Βιβλιοθήκης προστέθηκαν μοναδικές για την Ελλάδα συλλογές, όπως οι κλαδικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί από το Τμήμα Μελετών της ICAP HELLAS A.E. από το 1991 μέχρι σήμερα και οι μελέτες του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.) που εκδόθηκαν από το 1981 μέχρι και σήμερα. Για την ευρύτερη κάλυψη των κυριότερων επιστημονικών και ερευνητικών ενδιαφερόντων της κοινότητας του Πανεπιστημίου η Βιβλιοθήκη απέκτησε μια πλήρη συλλογή εισηγητικών εκθέσεων νόμων που χρονικά καλύπτουν την περίοδο από τη μεταπολίτευση (1974) μέχρι και το 1999, ενώ για την κάλυψη των επιμορφωτικών / ψυχαγωγικών αναγκών, κυρίως των προπτυχιακών φοιτητών και του διοικητικού προσωπικού του Πανεπιστημίου διαμορφώθηκε μια μικρή συλλογή λογοτεχνικών βιβλίων στην ελληνική γλώσσα, η κίνηση της οποίας με βάση στατιστικά στοιχεία είναι ιδιαίτερα αυξημένη καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για τους φοιτητές στις περιόδους διακοπής των μαθημάτων και μετά από τις εξεταστικές περιόδους.

Ο συνεχής εμπλουτισμός της συλλογής της Βιβλιοθήκης με επίκαιρο έντυπο, οπτικοακουστικό και ηλεκτρονικό υλικό είναι πρωταρχικής σημασίας για τη λειτουργία της ως θεμελιώδη λίθου στο εκπαιδευτικό οικοδόμημα. Είναι σημαντικό να μπορεί η Βιβλιοθήκη να συνεχίσει να υποστηρίζει τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών (προπτυχιακά και μεταπτυχιακά) και ιδιαίτερα, να ενισχύσει τις συλλογές για την υποστήριξη των νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου: α) Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών και β) Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι, καθώς και αυτών που τυχόν αναπτυχθούν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ. Η Βιβλιοθήκη θα καλύψει τις ανάγκες των Τμημάτων με υλικό από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου ενώ θα εμπλουτίσει τη συλλογή των κλαδικών μελετών με νέες εκδόσεις από κονδύλιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ.

Στα πλαίσια του πακέτου εργασίας θα αναπτυχθεί ηλεκτρονικό εκθετήριο νέων προσκτήσεων με τα σημαντικότερα νέα βιβλία που εντάσσονται στη συλλογή της Βιβλιοθήκης. Η υπηρεσία αυτή θεωρείται ιδιαίτερα χρήσιμη για την άμεση ενημέρωση των χρηστών της Βιβλιοθήκης (ιδιαίτερα του εκπαιδευτικού προσωπικού) για τις νέες παραλαβές υλικού. Τα τελευταία χρόνια η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου συμμετέχει ενεργά στην επιλογή υλικού για τις συλλογές της Βιβλιοθήκης βασιζόμενη σε έγκυρες βιβλιοκριτικές (πχ. Choice Magazine, Διαβάζω κλπ.) και άλλες σχετικές πληροφοριακές πηγές. Πολλές φορές μέχρι σήμερα παρατηρήθηκαν περιπτώσεις που μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου πρότειναν για εμπλουτισμό της συλλογής τεκμήρια που η Βιβλιοθήκη είχε ήδη φροντίσει να αποκτήσει. Το γεγονός αυτό κρίθηκε ως δείγμα ελλιπούς ενημέρωσης για τις νέες προσκτήσεις της Βιβλιοθήκης.

Η μέχρι σήμερα πρακτική που ακολουθείται από τις βιβλιοθήκες για την ενημέρωση των χρηστών για τις νέες προσκτήσεις είναι η διαμόρφωση ενός ειδικού βιβλιοστασίου/εκθετηρίου όπου τοποθετούνται για μικρό χρονικό διάστημα (1-3 μήνες) τα νέα βιβλία που αποκτώνται από τη βιβλιοθήκη. Λόγω του περιορισμένου χώρου της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας δεν ήταν μέχρι σήμερα δυνατή η διαμόρφωση ενός τέτοιου βιβλιοστασίου/εκθετηρίου με αποτέλεσμα τα περιστατικά που αναφέρθηκαν παραπάνω. Εξ αρχής η έκδοση έντυπου ενημερωτικού φυλλαδίου με τις νέες προσκτήσεις, αφενός δεν μπορούσε να υποστηριχθεί ικανοποιητικά από το προηγούμενο σύστημα αυτοματισμού της βιβλιοθήκης (ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ ΙΙ) και αφετέρου κρίθηκε οικονομικά ασύμφορη από τη διοίκηση του Πανεπιστημίου. Η

λύση της χρήσης των τεχνολογιών online επικοινωνία και του Διαδικτύου θεωρείται ως η πιο κατάλληλη και συμφέρουσα για την έγκαιρη ενημέρωση των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την κάλυψη των αναγκών των προγραμμάτων σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) θα αποκτηθούν κατά τη διάρκεια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ περίπου 23.720 τόμοι νέου έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού. Η αγορά του υλικού αυτού θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου.
- Η Βιβλιοθήκη θα εμπλουτίσει τη συλλογή των κλαδικών μελετών με νέες εκδόσεις από τα κονδύλια του ΕΠΕΑΕΚ II.
- Από 7/2000 μέχρι και σήμερα έχουν αγοραστεί περίπου 6.220 τόμοι νέου υλικού από πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου. Από τον 1/2002 έως το 12/2006 προβλέπεται να αγοραστούν (από τον τακτικό προϋπολογισμό) περίπου 17.500 τόμοι βιβλίων και οπτικοακουστικού υλικού από πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II και κυρίως από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου.
- Για την ορθολογική ανάπτυξη των συλλογών της Βιβλιοθήκης ουσιαστικό ρόλο παίζει ο υφιστάμενος γραπτός Κανονισμός Διαχείρισης της Συλλογής της Βιβλιοθήκης, ο οποίος καθορίζει τα κριτήρια επιλογής του νέου υλικού, καθώς και η Ανάλυση του Προγράμματος Σπουδών (course analysis) των διαφόρων Τμημάτων του Πανεπιστημίου με βάση την οποία γίνεται και ο καθορισμός των επιθυμητών επιπέδων ανάπτυξης της συλλογής της Βιβλιοθήκης στις επιμέρους θεματικές περιοχές.
- Τα βιβλιογραφικά στοιχεία των νεοπροσκτηθέντων βιβλίων θα αναρτώνται σε ειδική ιστοσελίδα ή/και θα αποστέλλονται ηλεκτρονικά στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας με τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Όπου είναι δυνατό θα δίνονται πρόσθετα στοιχεία για το περιεχόμενο των νέων προσκτήσεων. Η επιλογή θα γίνεται βάση κριτηρίων που θα θεσπιστούν κατά το σχεδιασμό του έργου (π.χ. επικαιρότητα, νεότητα της έκδοσης, φήμη της έκδοσης κλπ.)

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για τις προσκτήσεις νέου υλικού με κονδύλια του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου από 1/7/2000 έως 24/10/2001.
- Αγορά 11.470 περίπου τεκμηρίων έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Αγορά περίπου 12.250 επιπλέον τεκμηρίων έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού.
- Δημιουργία ιστοσελίδας ηλεκτρονικού εκθετηρίου των νέων προσκτήσεων της Βιβλιοθήκης.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 2.1: Διαμόρφωση Ειδικών Συλλογών

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ I η Βιβλιοθήκη απέκτησε (1999) και εγκατέστησε νέο ολοκληρωμένο σύστημα αυτοματισμού βιβλιοθηκών (HORIZON). Το νέο σύστημα απαιτούσε διαφορετική αντιμετώπιση των παραμέτρων ορισμού των συλλογών της Βιβλιοθήκης. Έτσι η Βιβλιοθήκη λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις των χρηστών της ως προς τον χρόνο εντοπισμού του υλικού της, επανεξέτασε τις τοποθεσίες της και δημιούργησε νέες για να εντάξει τις ειδικές συλλογές που μέχρι τότε είτε ήταν διάσπαρτες στην Κύρια Συλλογή είτε παρέμεναν ανεπεξέργαστες επειδή προέρχονταν από δωρεές.

Για τον βιβλιογραφικό έλεγχο και την οργάνωση των συλλογών της η Βιβλιοθήκη ακολουθεί τα διεθνή πρότυπα. Στο εξωτερικό οι περισσότερες βιβλιοθήκες έχουν αναπτύξει ειδικές ιστοσελίδες (π.χ. Princeton University Library: <http://infoshare1.princeton.edu/katmandu/catman.html>), όπου περιλαμβάνουν οργανωμένες πηγές πληροφόρησης και τοπικές πολιτικές που ακολουθούν για την επεξεργασία του υλικού τους. Στην Ελλάδα υπάρχουν ελάχιστα έως ανύπαρκτα δείγματα ιστοσελίδων βιβλιοθηκών που να παρέχουν τέτοιου είδους πληροφόρηση. Η δημιουργία ιστοσελίδας για την τεχνική επεξεργασία του υλικού της Βιβλιοθήκης θα αποτελέσει ουσιαστικό και χρήσιμο σύγχρονο εργαλείο πληροφόρησης όχι μόνο για τους βιβλιοθηκονόμους που εργάζονται στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, αλλά και για υπαλλήλους άλλων βιβλιοθηκών και σπουδαστές των σχολών βιβλιοθηκονομίας.

Η ιστοσελίδα αυτή θα διευκολύνει καταρχήν το υπάρχον προσωπικό της Βιβλιοθήκης προσφέροντας άμεση και γρήγορη πρόσβαση σε οργανωμένες πλέον ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης (βασικά και βοηθητικά εγχειρίδια, λεξικά, αξιόπιστες ιστοσελίδες άλλων βιβλιοθηκών κλπ.) και σε οργανωμένες τοπικές πολιτικές που έχουν τυχόν καταγραφεί. Θα αποτελέσει επίσης ένα εργαλείο εκπαίδευσης για το νεοπροσληφθέν και το υπάρχον προσωπικό που μετακινείται (εσωτερικά από άλλα Τμήματα της

Βιβλιοθήκης) στο Τμήμα Επεξεργασίας Υλικού και θα προσφέρει οργανωμένη, γρήγορη και άμεση πληροφόρηση για εταιρίες και οργανισμούς που παρέχουν υπηρεσίες που άπτονται των θεμάτων επεξεργασίας του έντυπου, οπτικοακουστικού και ηλεκτρονικού υλικού.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Οι νέες συλλογές που δημιουργήθηκαν αφορούν σε:
  - i. Σειρές Επιστημονικών Εργασιών (Discussion papers, Working papers) των Ε.Κ.Ε.Μ., Κ.Ε.Π.Ε., Ι.Ο.Β.Ε., Πανεπιστημίου Μακεδονίας, International Monetary Foundation, κλπ.
  - ii. Κλαδικές μελέτες των Ι.Ο.Β.Ε. και ICAP
  - iii. Διδακτορικές Διατριβές
  - iv. Διπλωματικές Εργασίες του Πανεπιστημίου
  - v. Πτυχιακές Εργασίες του Πανεπιστημίου
  - vi. Υπερμεγέθη (oversized) βιβλία
  - vii. Μινιατούρες
- Το σύνολο των τεκμηρίων από τις παραπάνω κατηγορίες που χρειαζόταν αναδρομική επεξεργασία ανερχόταν στα 3.260 περίπου.
- Για την επεξεργασία του υλικού αυτού και την ενσωμάτωσή του στις ξεχωριστές συλλογές απασχολήθηκαν τρεις Βιβλιοθηκονόμοι που προσλήφθηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και οι οποίοι συνέχισαν να απασχολούνται στη Βιβλιοθήκη και μετά το πέρας του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι αναλαμβάνοντας επίσης την επεξεργασία του υλικού που προσκτήθηκε με πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου από 7/2000 έως 12/2001 (τρέχουσα επεξεργασία). Από 25/10/01, οι παραπάνω Βιβλιοθηκονόμοι εργάζονται στη Βιβλιοθήκη με σύμβαση αορίστου χρόνου.
- Η ιστοσελίδα για την τεχνική επεξεργασία του υλικού προβλέπεται να περιλαμβάνει:
  - Συνδέσμους σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων των βασικών εγχειριδίων για τα πρότυπα που ακολουθεί η Βιβλιοθήκη.
  - Επιλεγμένα λεξικά και άλλα βοηθητικά εγχειρίδια σε ηλεκτρονική μορφή.
  - Συνδέσμους σε αξιολογημένους ιστότοπους άλλων βιβλιοθηκών.
  - Συνδέσμους σε ιστότοπους εταιριών και οργανισμών που παρέχουν υπηρεσίες επεξεργασίας υλικού.
  - Πολιτικές και τοπικές πρακτικές που έχουν καταγραφεί και αναφέρονται στην καταλογογράφηση, την ταξινόμηση και ταξινόμηση (τοποθέτηση), τη θεματική ευρετηρίαση και φυσική επεξεργασία κάθε τύπου τεκμηρίου που διαθέτει (έντυπων και ηλεκτρονικών μονογραφιών, έντυπων και ηλεκτρονικών περιοδικών εκδόσεων, διδακτορικών και άλλων εργασιών, μουσικών οπτικών δίσκων, βιντεοκασετών, κασετών, πολυμέσων, λογισμικών, κλπ.).
  - Ηλεκτρονικές φόρμες αιτήσεων επίστευσης επεξεργασίας υλικού που ζητείται προς χρήση
- Στην ανάπτυξη της ιστοσελίδας θα συμβάλλει ο Πληροφορικός που θα προσληφθεί για τις ανάγκες του ΠΕ 5.2.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση τριών Βιβλιοθηκονόμων για το διάστημα από 1/7/2000 έως 24/10/2001.
- Παραμετροποίηση διαχείρισης συλλογών στο νέο σύστημα αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης.
- Νέες ειδικές συλλογές. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Ιστοσελίδα για την τεχνική επεξεργασία του υλικού.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 2.1.1: Εμπλουτισμός Περιεχομένου και Ενίσχυση Περιβάλλοντος Πλοήγησης του Ηλεκτρονικού Καταλόγου της Βιβλιοθήκης

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Οι νέες τεχνολογίες του παγκόσμιου ιστού έχουν καταστήσει δυνατή την δυναμική ενσωμάτωση στους ηλεκτρονικούς καταλόγους βιβλιοθηκών πρόσθετων πληροφοριών για τα τεκμήρια της βιβλιοθήκης που υπερβαίνουν κατά πολύ τα όρια των παραδοσιακών βιβλιογραφικών πληροφοριών σύμφωνα με τα πρότυπα καταλογογράφησης (τα οποία αρχικά αναπτύχθηκαν για τους δελτικοκαταλόγους των βιβλιοθηκών). Οι πρόσθετες αυτές πληροφορίες περιλαμβάνουν εικόνες των εξωφύλλων των βιβλίων, πίνακες περιεχομένων, περιλήψεις, βιογραφικές πληροφορίες για τους συγγραφείς, πλήρες κείμενο αποσπασμάτων των βιβλίων, βιβλιοκριτικές κ.ά. Δίνεται έτσι η δυνατότητα στους τελικούς χρήστες του online καταλόγου να αναζητούν πληροφορίες για τα τεκμήρια της Βιβλιοθήκης σε ένα περιβάλλον πολύ πιο οικείο σε αυτούς από την εμπειρία τους στον παγκόσμιο ιστό και να τους παρέχονται πολύ περισσότερες πληροφορίες ώστε να εντοπίζουν πιο εύκολα τα τεκμήρια που πραγματικά ανταποκρίνονται στις πληροφοριακές τους ανάγκες χωρίς να χρειάζεται να ξεφυλλίζουν όλα τα σχετικά βιβλία στα ράφια της Βιβλιοθήκης. Το πρόσθετο αυτό περιεχόμενο δεν είναι υποχρεωτικό να είναι αποθηκευμένο φυσικά στη βιβλιογραφική βάση δεδομένων της κάθε βιβλιοθήκης αλλά μπορεί να είναι

αποθηκευμένο σε απομακρυσμένους διακομιστές και να εμφανίζεται στις οθόνες του ηλεκτρονικού καταλόγου μέσω δυναμικών συνδέσμων. Για τα ξενόγλωσσα βιβλία εξειδικευμένες εταιρείες σε συνεργασία με εταιρείες λογισμικού πληροφοριακών συστημάτων βιβλιοθηκών παρέχουν υπηρεσίες εμπλουτισμού περιεχομένων online καταλόγων σε συνδρομητική βάση με χαμηλό κόστος.

Για τα ελληνόγλωσσα βιβλία ο εμπλουτισμός του καταλόγου μπορεί να γίνει με την ενσωμάτωση στις MARC εγγραφές συνδέσμων είτε σε περιεχόμενο που ήδη είναι διαθέσιμο στον παγκόσμιο ιστό (π.χ. ηλεκτρονικά βιβλιοπωλεία) αφού προηγουμένως αποθηκευθεί στους διακομιστές της βιβλιοθήκης είτε σε περιεχόμενο που ψηφιοποιηθεί (οπτική σάρωση) τοπικά στη Βιβλιοθήκη. Το πρόσθετο ηλεκτρονικό περιεχόμενο θα προστεθεί σε αυτό του ηλεκτρονικού εκθετηρίου που ήδη έχει υλοποιηθεί στα πλαίσια του έργου και έχει ενσωματωθεί στις MARC εγγραφές του καταλόγου.

Ο ηλεκτρονικός κατάλογος των τεκμηρίων της Βιβλιοθήκης είναι η πιο οικεία στους χρήστες εφαρμογή για την αναζήτηση πληροφοριών. Όμως δεν περιλαμβάνει αναλυτικές βιβλιογραφικές πληροφορίες όπως π.χ. άρθρα περιοδικών ή κεφάλαια βιβλίων που περιλαμβάνονται σε θεματικές online βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων. Από τη στιγμή όμως που και οι κατάλογοι των βιβλιοθηκών και οι περισσότερες θεματικές βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων είναι προσβάσιμες μέσω του παγκόσμιου ιστού και χρησιμοποιούν κοινά πρότυπα μεταδεδομένων και πρωτόκολλα επικοινωνίας και αναζήτησης είναι δυνατή η ταυτόχρονη αναζήτηση από ενιαίο περιβάλλον (federated search) σε πολλαπλές πηγές πληροφοριών. Τέτοια εργαλεία διατίθενται ήδη στην αγορά αλλά μπορούν και να αναπτυχθούν με βάση λογισμικό ανοικτού κώδικα. Τα οφέλη για τους χρήστες του καταλόγου που μέσω ενός ενιαίου περιβάλλοντος θα μπορούν να αναζητήσουν τις πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν σε πολλαπλές πηγές πληροφοριών είναι σημαντικά από άποψη χρόνου, ευχρηστίας και αποτελεσματικότητας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για τα ξενόγλωσσα βιβλία η υπηρεσία εμπλουτισμού του ηλεκτρονικού καταλόγου με πρόσθετο περιεχόμενο (εξώφυλλα, πίνακες περιεχομένων κλπ.) θα ανατεθεί σε εξειδικευμένη εταιρεία που παρέχει συμβατές με το πληροφοριακό σύστημα της Βιβλιοθήκης υπηρεσίες εμπλουτισμού.
- Για τα ελληνόγλωσσα βιβλία ο εμπλουτισμός του καταλόγου θα επιτευχθεί είτε με αποθήκευση διαθέσιμου υλικού από τον παγκόσμιο ιστό στον διακομιστή του πληροφοριακού συστήματος της Βιβλιοθήκης είτε με πρωτογενή παραγωγή (οπτική σάρωση) αντίστοιχου υλικού.
- Θα αναπτυχθεί εφαρμογή ταυτόχρονης αναζήτησης από ενιαίο περιβάλλον (federated search) για τον κατάλογο της Βιβλιοθήκης και άλλες σημαντικές βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων της Βιβλιοθήκης. Η εφαρμογή θα στηριχθεί σε αρχική ανάπτυξη και προσαρμογή υπάρχοντος λογισμικού ανοικτού κώδικα.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις ανάθεσης σε τρίτους (εταιρία/ες) για την παροχή συμβατών με το σύστημα αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης υπηρεσιών εμπλουτισμού του ηλεκτρονικού καταλόγου της Βιβλιοθήκης με πρόσθετο περιεχόμενο (εξώφυλλα, πίνακες περιεχομένων κλπ.).
- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Εμπλουτισμός βιβλιογραφικών εγγραφών online καταλόγου με πρόσθετο υλικό (εξώφυλλα, πίνακες περιεχομένων κλπ.) για 30.000 περίπου εγγραφές ξενόγλωσσου υλικού.
- Εμπλουτισμός βιβλιογραφικών εγγραφών online καταλόγου με πρόσθετο υλικό (εξώφυλλα, πίνακες περιεχομένων) για 2.000 περίπου εγγραφές ελληνόγλωσσου υλικού.
- Ανάπτυξη εφαρμογής ταυτόχρονης αναζήτησης από ενιαίο περιβάλλον (federated search) για τον κατάλογο της Βιβλιοθήκης και άλλες σημαντικές βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων της Βιβλιοθήκης.

ΠΕ 2.2: Επεξεργασία Υλικού Μουσικής

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Για την υποστήριξη του νέου Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου, η Βιβλιοθήκη διαμόρφωσε κατά τη διάρκεια του ΕΠΕΑΕΚ Ι συλλογή-πυρήνα με πολύμορφο υλικό, όπως παρτιτούρες, μουσικές κασέτες, μουσικά CDs και δίσκους βινυλίου. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του ΕΠΕΑΕΚ Ι, αλλά στα πλαίσια του Προγράμματος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης αποκτήθηκε επιπλέον μουσικό υλικό το οποίο μόλις πρόσφατα παραχωρήθηκε στη Βιβλιοθήκη (το υλικό χρησιμοποιούνταν από το διδακτικό προσωπικό για τις ανάγκες πραγματοποίησης των μαθημάτων).

Η καταγραφή του μουσικού υλικού στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης απαιτεί ειδική παραμετροποίηση του συστήματος αυτοματισμού μιας βιβλιοθήκης όσον αφορά στις συλλογές, την καταλογογράφηση (πεδία MARC) και την κατάσταση δανεισμού του. Επίσης, η διαχείριση του υλικού αυτού χρειάζεται εξειδικευμένο προσωπικό με γνώσεις των διεθνών προτύπων που χρησιμοποιούνται για την ηλεκτρονική καταχώρηση δεδομένων μουσικού υλικού αλλά και με μουσικές γνώσεις για την κατανόηση των στοιχείων της βιβλιογραφικής του περιγραφής. Επιπλέον, η δημιουργία βιβλιογραφικών εγγραφών για υλικό μουσικής απαιτεί πολύ περισσότερο χρόνο από ότι για βιβλία άλλων γνωστικών αντικειμένων.

Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στην περίπτωση της συλλογής της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας το μεγαλύτερο ποσοστό του υλικού περιέχει ερμηνείες και συνθέσεις στην ελληνική γλώσσα (διότι το Τμήμα δίνει έμφαση στη Βυζαντινή και κλασική μουσική και χρονολογικά καλύπτει την περίοδο από το 1800 μέχρι σήμερα) καθιστούν ακόμη πιο χρονοβόρα την επεξεργασία του διότι δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες ελληνικές μουσικές βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων στις οποίες θα μπορούσε ο καταλογογράφος να ανατρέξει για να διευκολυνθεί.

Η Βιβλιοθήκη στα πλαίσια του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι δημιούργησε αίθουσα οπτικοακουστικών μέσων και προμηθεύτηκε τα κατάλληλα μηχανήματα για την χρήση μουσικού οπτικοακουστικού υλικού. Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρώσει την παραμετροποίηση του νέου συστήματος αυτοματισμού, έχει προμηθευτεί βοηθητικά εγχειρίδια για τους βιβλιοθηκονόμους σχετικά με τα πρότυπα που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία αυτού του είδους υλικού, διαθέτει όμως προς χρήση ένα ελάχιστο μέρος της μουσικής συλλογής που έχει αποκτήσει (κυρίως σε σχέση με την πρόσφατη παραχώρηση του υλικού που αγοράστηκε από το Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης). Το μεγαλύτερο μέρος της μουσικής συλλογής που βρίσκεται ήδη στη διάθεση του κοινού αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από βιβλία (των οποίων η τεχνική επεξεργασία είναι συνηθισμένη και απαιτεί λιγότερο χρόνο) και μερικά μόνον CDs. Η επεξεργασία του υλικού αυτού έγινε με την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου που προσλήφθηκε από το Πρόγραμμα του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου (ΕΠΕΑΕΚ Ι) και του οποίου η σύμβαση λήγει τον Δεκέμβριο 2001.

Για να μπορέσει η Βιβλιοθήκη να ανταπεξέλθει στον ρόλο της και να καλύψει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτητών του Τμήματος, κρίνεται σκόπιμη η άμεση επεξεργασία του μουσικού υλικού που μέχρι σήμερα παραμένει μη διαθέσιμο και ανεκμετάλλευτο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Το υλικό που παρέλαβε η Βιβλιοθήκη πρόσφατα από το Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης (MET) του Πανεπιστημίου αποτελείται από:
  - Παρτιτούρες που αρχικά δωρίστηκαν στο Τμήμα MET του Πανεπιστημίου από το Γαλλικό Ινστιτούτο της Αθήνας,
  - Μουσικά CDs,
  - Κασέτες ήχου και
  - Δίσκους βινυλίου

- Το υλικό που προήλθε από δωρεά θα ελεγχθεί ως προς τη φυσική του κατάσταση και θα επεξεργαστεί.
- Για την επεξεργασία του υλικού θα χρησιμοποιηθούν τα διεθνή πρότυπα για τη δημιουργία βιβλιογραφικών εγγραφών υλικού μουσικής και θα προδιαγραφούν οι τοπικές πολιτικές που θα υιοθετήσει και θα ακολουθεί η Βιβλιοθήκη.
- Για την επεξεργασία του μουσικού υλικού (μονογραφίες, παρτιτούρες, CDs, κασέτες ήχου, δίσκοι βινυλίου) θα συνεχίσει να απασχολείται, με πλήρη απασχόληση και με χρηματοδότηση της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ πλέον, ο ειδικός βιβλιοθηκονόμος που είχε προσληφθεί από το Πρόγραμμα του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι.
- Για τη συνέχιση της επεξεργασίας του μουσικού υλικού μέχρι τέλους του έργου, θα απασχοληθεί νέος ειδικός Βιβλιοθηκονόμος, στη θέση αυτού που είχε αρχικά προσληφθεί από το Πρόγραμμα του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και στη συνέχεια, είχε απασχοληθεί στα πλαίσια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ και ο οποίος παραιτήθηκε στα τέλη του 2/2005.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση ειδικών Βιβλιοθηκονόμων για το διάστημα από 1/2002-12/2007.
- Επεξεργασία 750 περίπου τεκμηρίων υλικού μουσικής. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Επεξεργασία περίπου 2.250 επιπλέον τεκμηρίων υλικού μουσικής.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 2.3: Επεξεργασία Υλικού σε Γραφές της Ανατολικής Ευρώπης και Δυτικής Ασίας.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Την ίδια χρονιά (1998), μαζί με το Τμήμα Μουσικής δημιουργήθηκε στο Πανεπιστήμιο και το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, το οποίο, σύμφωνα με το ιδρυτικό του διάταγμα, έχει ως κύρια αποστολή "να καλλιεργεί και να προάγει τη γνώση για την γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό των Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών χωρών και να μελετά και να αναπτύσσει τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές σχέσεις των κρατών αυτών με την Ελλάδα" (Π.Δ. 363/1996, Άρθρο 1). Η αποστολή αυτή, με κεντρικό άξονα τις τρεις κατευθύνσεις που προσφέρει το Τμήμα (Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών), περιλαμβάνει τρία σκέλη:

- α) Την επιστημονική έρευνα και διδασκαλία στον οικονομικό χώρο που περιλαμβάνει τις οικονομικές και νομικές επιστήμες.
- β) Την επιστημονική έρευνα και διδασκαλία στον κοινωνικό χώρο που περιλαμβάνει τις κοινωνικές, πολιτισμικές, ιστορικές και πολιτικές επιστήμες.
- γ) Την διδασκαλία Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών γλωσσών σε πανεπιστημιακό επίπεδο.

Η Βιβλιοθήκη πέρα από την άμεση ανάγκη στήριξης του εκπαιδευτικού προγράμματος σπουδών του Τμήματος με απόκτηση και διάθεση προς χρήση έντυπου, οπτικοακουστικού και ηλεκτρονικού υλικού, είχε να αντιμετωπίσει και την ιδιαιτερότητα της τεχνικής επεξεργασίας του υλικού που ήταν γραμμένο σε γλώσσες που χρησιμοποιούν διάφορα αλφάβητα (π.χ. κυριλλικό). Η ιδιαιτερότητα στην επεξεργασία του υλικού αυτού έγκειται στα:

- α) θα έπρεπε να βρεθεί άτομο που να γνωρίζει κάποια/ες από τις γλώσσες της Ανατολικής Ευρώπης και Δυτικής Ασίας για να διαβάζει "τεχνικά" το βιβλίο, ώστε να μπορεί να ξεχωρίζει τα βιβλιογραφικά δεδομένα που αναγράφονται σ' αυτό και να μπορεί να καταλαβαίνει το περιεχόμενο του βιβλίου ώστε να είναι σε θέση να δημιουργεί ακριβείς θεματικές επικεφαλίδες και να ταξινομεί σωστά το υλικό και
- β) θα έπρεπε να διερευνηθεί η ύπαρξη πινάκων για τον μεταγραμματισμό των κυριλλικών χαρακτήρων σε λατινικούς για κάθε μία από τις σλαβικές και άλλες γλώσσες ξεχωριστά, ώστε να μπορούν να εισαχθούν τα δεδομένα στο σύστημα της Βιβλιοθήκης, αλλά και για να ακολουθήσει η Βιβλιοθήκη την κοινή διεθνώς πρακτική του μεταγραμματισμού για την τεχνική επεξεργασία υλικού σε τέτοιες γλώσσες.

Η Βιβλιοθήκη κατόρθωσε να δημιουργήσει συλλογές-πυρήνες για την στήριξη των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος και να διαθέσει στους χρήστες της καταρχήν ελληνικό και αγγλόφωνο σχετικό υλικό. Στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι το Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών (Β.Σ.Α.Σ.) χρηματοδοτήθηκε για την ανάπτυξή του και προμηθεύτηκε έναν μεγάλο αριθμό βιβλίων σε σλαβικές και ανατολικές γλώσσες (πρόσφατη αγορά περίπου 500 τόμων βιβλίων από παλαιοβιβλιοπωλείο της Γερμανίας) που πρόσφατα παραχώρησε στη Βιβλιοθήκη για προετοιμασία προς χρήση.

Η επεξεργασία του υλικού στις παραπάνω γλώσσες γίνονταν μέχρι σήμερα με την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου που προσλήφθηκε από το Πρόγραμμα του Τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και

Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου (ΕΠΕΑΕΚ Ι) και του οποίου η σύμβαση λήγει τον Δεκέμβριο 2001. Για να καλύψει η Βιβλιοθήκη τις εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτητών του Τμήματος, κρίνεται σκόπιμη η άμεση επεξεργασία του ειδικού αυτού υλικού που προέρχεται τόσο από δωρεές όσο και από τρέχουσες προσκτήσεις.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Το υλικό που παραχωρήθηκε από το Τμήμα στη Βιβλιοθήκη είναι γραμμένο στις εξής γλώσσες: Ρώσικη, Βουλγάρικη, Ουκρανική, Πολωνική, Τσέχικη, Γιουγκοσλάβικη, Σέρβικη, Ρουμανική, αγγλική, γερμανική και ελληνική. Την ίδια γλωσσική κάλυψη, συμπεριλαμβανομένης και της ελληνικής, καθώς και γλωσσών άλλων δυτικοευρωπαϊκών χωρών, αναμένεται ότι θα έχει και το υλικό που θα προσκτηθεί για τις ανάγκες του Τμήματος κατά τη διάρκεια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ με πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου.
- Για την επεξεργασία του ειδικού αυτού υλικού θα χρησιμοποιηθούν διεθνή πρότυπα και θα προδιαγραφούν οι τοπικές πολιτικές που θα υιοθετήσει και θα ακολουθεί η Βιβλιοθήκη.
- Για την υλοποίηση του ΠΕ θα συνεχίσει να απασχολείται στη Βιβλιοθήκη για το διάστημα 1/1/2002 έως 9/1/2006 ο ειδικός Βιβλιοθηκονόμος που προσλήφθηκε από το Τμήμα κατά τη διάρκεια του ΕΠΕΑΕΚ Ι.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση 1 ειδικού Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 1/1/2002 έως 9/1/2006.
- Επεξεργασία 2.160 περίπου τεκμηρίων. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Επεξεργασία περίπου 4.680 τεκμηρίων.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 2.4: Ανάπτυξη Βάσης Εγγραφών Καθιερωμένων Όρων.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Οι όροι που καθιερώνονται και αποτελούν τα σημεία πρόσβασης του χρήστη στο υλικό της Βιβλιοθήκης μέσω του ηλεκτρονικού καταλόγου της Βιβλιοθήκης, είναι τριών ειδών: α) ονόματα φυσικών προσώπων, β) τίτλοι σειρών και γ) θεματικές επικεφαλίδες. Οι εγγραφές που αναπτύσσονται περιλαμβάνουν τις παραπομπές από συνώνυμους και μη καθιερωμένους όρους στον έναν καθιερωμένο όρο τον οποίο επίσης συνδέουν με άλλους συγγενείς, ευρύτερους και στενότερους όρους. Η μεθοδευμένη ανάπτυξη και ο έλεγχος των εγγραφών καθιερωμένων όρων δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη, κατά την έρευνα του στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης, να ανακτά με ακρίβεια όλα τα τεκμήρια που τον ενδιαφέρουν σε ελάχιστο χρόνο, αποφεύγοντας τη διεξαγωγή έρευνας με όλους τους πιθανούς συνδυασμούς εμφάνισης του όρου σε διαφορετικά τεκμήρια.

Σημαντικό ρόλο στο έργο αυτό θα παίζει και το νεοαποκτηθέν σύστημα αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης (Horizon), το οποίο αντίθετα με το προηγούμενο σύστημα που χρησιμοποιούσε η Βιβλιοθήκη (ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ ΙΙ) υποστηρίζει την ανάπτυξη βάσης εγγραφών καθιερωμένων όρων. Εξαιτίας της έλλειψης αυτής του προηγούμενου συστήματος, ο έλεγχος των σημείων πρόσβασης στις βιβλιογραφικές εγγραφές δεν μπορούσε να γίνει με ακρίβεια, με αποτέλεσμα κατά την μεταφορά της βάσης από το ένα σύστημα στο άλλο να δημιουργηθούν μη ακριβή ευρετήρια αναζήτησης (με επαναλαμβανόμενη την εμφάνιση των ίδιων όρων με διάφορους τρόπους).

Η ανάπτυξη βάσης εγγραφών καθιερωμένων όρων είναι πρωταρχικής σημασίας για την αξιοπιστία στην οργάνωση της πληροφορίας που προσφέρεται μέσω ενός δομημένου αυτοματοποιημένου καταλόγου. Η βάση δεδομένων με εγγραφές καθιερωμένων όρων θα εξασφαλίσει την ομοιομορφία και την αξιοπιστία στην αναζήτηση και ανάκτηση του υλικού και την υψηλή ποιότητα του ηλεκτρονικού καταλόγου της Βιβλιοθήκης.

Για να αναδειχθεί πλήρως η λειτουργικότητα της βάσης εγγραφών καθιερωμένων όρων του ηλεκτρονικού καταλόγου της Βιβλιοθήκης κρίνεται επίσης απαραίτητη η βελτίωση της συνδυαστικής δομής της βάσης των καθιερωμένων θεματικών επικεφαλίδων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Για τις υφιστάμενες βιβλιογραφικές εγγραφές θα αναπτυχθούν εγγραφές καθιερωμένων όρων αναδρομικά, ενώ για τις τρέχουσες προσκτήσεις της Βιβλιοθήκης θα αναπτύσσονται εκ νέου. Θα ερευνηθεί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο ο καταλληλότερος τρόπος ανάπτυξης εγγραφών καθιερωμένων όρων (αναλυτικές, συνοπτικές εγγραφές, κλπ.).

- Σαν πιο πιθανή λύση για την ανάπτυξη εγγραφών ξενόγλωσσων καθιερωμένων όρων εκτιμάται ότι θα είναι η χρήση του Συλλογικού Καταλόγου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών μέσω του οποίου αναμένεται η διάθεση των αρχείων καθιερωμένων όρων της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου.
- Η ανάπτυξη των ελληνικών καθιερωμένων όρων θα γίνει τοπικά. Συγκεκριμένα για τη δημιουργία εγγραφών καθιερωμένων ελληνικών όρων στις οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες, θα αξιοποιηθεί η μελέτη απόδοσης των θεματικών όρων της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου στην ελληνική γλώσσα, που εκπονήθηκε στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Επίσης θα ακολουθηθούν σχετικές οδηγίες που τυχόν δοθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Συλλογικού Καταλόγου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Για την ανάπτυξη εγγραφών ελληνικών καθιερωμένων όρων θα απασχοληθεί σε πλήρες ωράριο ένας νέος Βιβλιοθηκονόμος για το διάστημα από 10/2002 έως 12/2007.
- Η διασύνδεση της δομής της βάσης καθιερωμένων θεματικών επικεφαλίδων θα γίνει σύμφωνα με το θεματικό θησαυρό της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου για όλες τις εγγραφές ξενόγλωσσων θεματικών επικεφαλίδων της βιβλιογραφικής βάσης της Βιβλιοθήκης. Δεδομένου ότι στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης χρησιμοποιούνται ξενόγλωσσες θεματικές επικεφαλίδες τόσο για το ξενόγλωσσο όσο και για το ελληνόγλωσσο υλικό, η διασύνδεση των εγγραφών ξενόγλωσσων θεματικών επικεφαλίδων θα καλύψει το σύνολο της υπάρχουσας βάσης. Το έργο θα ανατεθεί σε εξειδικευμένη εταιρεία του εξωτερικού μετά από σχετική έρευνα αγοράς. Θα αποσταλούν περίπου 45.000 βιβλιογραφικές εγγραφές, θα γίνει έλεγχος των θεματικών επικεφαλίδων που τους έχουν αποδοθεί και στη συνέχεια θα αποσταλούν οι διασυνδεδεμένες εγγραφές στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, όπου θα ενσωματωθούν στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης. Για την σχετική έρευνα αγοράς της εταιρείας που θα ανατεθεί το παραπάνω έργο, την αποστολή των βιβλιογραφικών εγγραφών, τον έλεγχο και την ενσωμάτωση των θεματικών επικεφαλίδων στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης θα απασχοληθεί ένας νέος Βιβλιοθηκονόμος για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός νέου Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 10/2002 έως 12/2007
- Αρχική ανάπτυξη ελληνικών και ξενόγλωσσων καθιερωμένων όρων (βάση δεδομένων με εγγραφές ελληνικών και ξενόγλωσσων καθιερωμένων όρων). **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Συνέχιση ανάπτυξης ελληνικών και ξενόγλωσσων καθιερωμένων όρων.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός νέου Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Συμβάσεις ανάθεσης σε τρίτους (εταιρία/ες) της διασύνδεσης των εγγραφών καθιερωμένων θεματικών επικεφαλίδων.
- Διασυνδεδεμένες εγγραφές καθιερωμένων θεματικών επικεφαλίδων που αντιστοιχούν σε 45.000 περίπου βιβλιογραφικές εγγραφές και ενσωμάτωσή τους στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 2.5: Επεξεργασία Υλικού από Δωρεές κλπ.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης πρόσφατα (από το 1999 και μετά) έχει εμπλουτισθεί με μια σημαντική δωρεά. Πρόκειται για τη δωρεά ολόκληρης της συλλογής της Βιβλιοθήκης του ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ. - Παραρτήματος της Θεσσαλονίκης που σταμάτησε να λειτουργεί από το 1999.

Επίσης, η συλλογή της Βιβλιοθήκης έχει γίνει δέκτης των συλλογών προσωπικών βιβλιοθηκών καθηγητών του Πανεπιστημίου, που είτε συνταξιοδοτήθηκαν, είτε απεβίωσαν και που εκτιμάται ότι ανέρχονται σε 3.250 περίπου τίτλους, ενώ κατά τα έτη 2004-2005 εμπλουτίστηκε με 1.500 περίπου τίτλους μεμονωμένων δωρεών.

Η ενσωμάτωση των παραπάνω δωρεών στη συλλογή της Βιβλιοθήκης θα συνεισφέρει κατά πολύ στην κάλυψη των αναγκών της κοινότητας του Πανεπιστημίου και θα εμπλουτίσει τη συλλογή με μοναδικό σε πολλές περιπτώσεις υλικό. Ταυτόχρονα η επεξεργασία του υλικού και η εμφάνισή του στον ηλεκτρονικό κατάλογο της Βιβλιοθήκης θα συμβάλει κατά πολύ και στον εμπλουτισμό του Συλλογικού Καταλόγου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών που αναπτύσσεται στα πλαίσια της Οριζόντιας Δράσης Βιβλιοθηκών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Συλλογή Βιβλιοθήκης ΕΛΚΕΠΑ: Το σύνολο των τίτλων που θα επεξεργαστούν αναδρομικά υπολογίζεται στα 3.000 περίπου. Το υλικό αυτό σήμερα βρίσκεται σε κιβώτια φυλαγμένα σε χώρο του Πανεπιστημίου. Θα αξιολογηθεί ως προς τη φυσική κατάσταση και τη συνάφεια του με τα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει η Βιβλιοθήκη και στη συνέχεια θα γίνει η επεξεργασία του υλικού που επιλέχθηκε, ενώ το υλικό που απορρίφθηκε, θα δωριστεί εκ νέου σε ενδιαφερόμενους

φορείς ή θα αποσυρθεί. Για τον έλεγχο της καταλληλότητας των τίτλων οδηγό θα αποτελέσει ο Κανονισμός Διαχείρισης της Συλλογής της Βιβλιοθήκης.

- Για την υλοποίηση της επεξεργασίας της συλλογής της Βιβλιοθήκης του ΕΛΚΕΠΑ θα απασχοληθεί ένας νέος Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος θα προσληφθεί για το διάστημα από 11/2003 έως 11/2004.
- Δωρεές Καθηγητών του Παν/μίου και μεμονωμένες δωρεές: Το σύνολο των τίτλων που θα επεξεργαστούν αναδρομικά υπολογίζεται στα 4.750 περίπου. Το υλικό αυτό θα αξιολογηθεί με τον ίδιο τρόπο όπως και η συλλογή της Βιβλιοθήκης του ΕΛΚΕΠΑ.
- Για την υλοποίηση της επεξεργασίας των δωρεών από Καθηγητές και των μεμονωμένων δωρεών θα απασχοληθεί ένας νέος Βιβλιοθηκονόμος, ο οποίος θα προσληφθεί για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]

- Παραστατικά έγγραφα-Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου από 11/2003 έως 11/2004.
- Παραστατικά έγγραφα-Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου από 6/2006 έως 12/2007.
- Επιλογή και επεξεργασία του υλικού.
- Γραπτή έκθεση υλοποίησης του πακέτου εργασίας.

ΠΕ 2.6: Επεξεργασία Νεοαποκτηθέντος Υλικού από Προσκτήσεις των ετών 2006-2007 στα πλαίσια του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Για την υποστήριξη του προγράμματος σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου τόσο από την Κεντρική Βιβλιοθήκη στη Θεσσαλονίκη όσο και από τα Παραρτήματα της Βιβλιοθήκης στην Έδεσσα και τη Νάουσα θα αποκτηθούν περίπου 1.800 τόμοι νέου έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού. Για την ορθολογική ανάπτυξη των συλλογών θα γίνει επιλογή του νέου υλικού σύμφωνα με τον γραπτό Κανονισμό Διαχείρισης της Συλλογής της Βιβλιοθήκης και για την γρήγορη διάθεση του υλικού αυτού στους χρήστες των Βιβλιοθηκών (Διδακτικό προσωπικό και φοιτητές) θα επιταχυνθεί η επεξεργασία του υλικού αυτού.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Η επιλογή του υλικού για τις συλλογές της Κεντρικής Βιβλιοθήκης και των Παραρτημάτων της θα βασιστεί σε έγκυρες πηγές βιβλιοκριτικών (πχ. Choice Magazine, Διαβάζω κλπ.) και σε προτάσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου.
- Για την επεξεργασία του υλικού θα χρησιμοποιηθούν τα διεθνή πρότυπα για τη δημιουργία βιβλιογραφικών εγγραφών υλικού.
- Για την υλοποίηση του ΠΕ θα απασχοληθεί ένας νέος Βιβλιοθηκονόμος.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα-Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Επιλογή και επεξεργασία 1.800 περίπου τεκμηρίων.

ΠΕ 3: Ηλεκτρονικός Διαδανεισμός

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι η Βιβλιοθήκη αναδιοργάνωσε τις υπηρεσίες διαδανεισμού που προσέφερε. Για την εξυπηρέτηση των αιτημάτων διαδανεισμού των χρηστών της χρησιμοποιεί εκτός από το Εθνικό Δίκτυο Ερευνητικών και Τεχνολογικών Βιβλιοθηκών (ΕΔΕΤΒ) του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, έναν αριθμό άλλων διαθετών του εξωτερικού με τους οποίους έχει έρθει σε συμφωνία. Οι χρήστες υποβάλλουν τα αιτήματά τους συμπληρώνοντας έντυπη φόρμα στο Τμήμα Δανεισμού-Διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης και η Βιβλιοθήκη αποστέλλει τις αιτήσεις στους διαθέτες ηλεκτρονικά. Για το 98% των ολοκληρωμένων παραγγελιών η Βιβλιοθήκη παραλαμβάνει ταχυδρομικά φωτοτυπίες τις οποίες παραδίδει στους ενδιαφερόμενους χρήστες. Για μόλις το 2% των ολοκληρωμένων παραγγελιών η Βιβλιοθήκη παραλαμβάνει τα τεκμήρια σε ψηφιακή μορφή (συνήθως σε μορφότυπο TIFF) τα οποία εκτυπώνει και παραδίδει στους ενδιαφερόμενους χρήστες. Ο μέσος χρόνος ικανοποίησης ενός αιτήματος διαδανεισμού για τον τελικό χρήστη ανέρχεται σε 12 ημέρες. Ο αριθμός των αιτημάτων και το ποσοστό ικανοποίησής τους κρίνονται ικανοποιητικά και δύσκολα μπορούν να αυξηθούν.

Η Βιβλιοθήκη είναι επίσης δέκτης ενός σημαντικού αριθμού (σε σχέση με το μέγεθος της συλλογής της) αιτημάτων διαδανεισμού από άλλες βιβλιοθήκες του εσωτερικού στα οποία ανταποκρίνεται άμεσα (μέσα σε μία εργάσιμη ημέρα) φωτοτυπώντας και αποστέλλοντας ταχυδρομικά ή με fax τα τεκμήρια. Στα πλαίσια του ΕΔΕΤΒ και με βάση την αναλογία αιτημάτων που υποβάλλει προς τα αιτήματα που δέχεται, η Βιβλιοθήκη θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους προμηθευτές τεκμηρίων. Η διαχείριση και η λογιστική παρακολούθηση του συνόλου των αιτημάτων διαδανεισμού γίνεται στο μεγαλύτερο βαθμό χειρόγραφα συμπληρώνοντας έντυπα μητρώα και βιβλία παρακολούθησης.

Ο διαδανεισμός αποτελεί για τις σύγχρονες βιβλιοθήκες μια από τις σημαντικότερες υπηρεσίες πρόσβασης σε πληροφορίες που μια βιβλιοθήκη δε διαθέτει τοπικά. Η ποιότητα της υπηρεσίας πρέπει να είναι υψηλή και το κόστος χαμηλό, γιατί σε διαφορετική περίπτωση η βιβλιοθήκη θα ήταν σαν να μεταβίβαζε τις υποχρεώσεις της στους χρήστες της «τιμωρώντας» τους διπλά (και δεν υπάρχει διαθέσιμη η πηγή πληροφόρησης που ζητούν και για να έχουν πρόσβαση σ' αυτή θα πρέπει να πληρώσουν ακριβά και να περιμένουν πολύ).

Με τη λειτουργία δύο νέων Βιβλιοθηκών-Παραρτημάτων στη Νάουσα και την Έδεσσα (2005) δημιουργείται η ανάγκη κεντρικής διαχείρισης της υπηρεσίας ενδο-ιδρυματικού διαδανεισμού με στόχο την ισότιμη και ισοδύναμη εξυπηρέτηση των χρηστών των Βιβλιοθηκών-Παραρτημάτων με αυτήν των χρηστών της Κεντρικής Βιβλιοθήκης και την ενιαία ροή εργασίας της υπηρεσίας για όλες τις τοποθεσίες της Βιβλιοθήκης και προς όλους τους χρήστες.

Σκοπός του πακέτου εργασίας είναι η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών διαδανεισμού. Στόχοι του πακέτου εργασίας είναι:

- Η σημαντική μείωση του μέσου χρόνου ικανοποίησης των αιτημάτων διαδανεισμού για τον τελικό χρήστη (ημερομηνία αίτησης έως ημερομηνία παραλαβής από τον τελικό χρήστη).
- Η δυνατότητα άμεσης και ευέλικτης υποβολής αιτημάτων και παραλαβής τεκμηρίων από απόσταση.
- Η διατήρηση ή και μείωση της χρηματικής επιβάρυνσης του τελικού χρήστη.
- Η μείωση του χρόνου αποστολής τεκμηρίων προς τις συνεργαζόμενες βιβλιοθήκες.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Στα πλαίσια του Πακέτου Εργασίας θα δοθεί η δυνατότητα υποβολής αιτημάτων διαδανεισμού μέσω του web. Θα σχεδιασθούν οι κατάλληλες φόρμες αιτήσεων στο web με μηχανισμό επικύρωσης της ταυτότητας του χρήστη και ελέγχου των δικαιωμάτων του (authentication mechanism). Την πρώτη φορά που θα υποβάλλει αίτημα διαδανεισμού ο χρήστης θα εγγράφεται στην υπηρεσία ηλεκτρονικού διαδανεισμού υποβάλλοντας τα πλήρη στοιχεία του. Για τις επόμενες θα αρκεί να εισάγει τον κωδικό χρήστη και το όνομά του. Ο παραδοσιακός τρόπος υποβολής αιτημάτων συμπληρώνοντας φόρμα στο Γραφείο Διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης δεν θα καταργηθεί, όμως η Βιβλιοθήκη θα αναλάβει πρωτοβουλία για την προώθηση ηλεκτρονικής υποβολής αιτημάτων.
- Η Βιβλιοθήκη αντί να φωτοτυπεί και να αποστέλλει ταχυδρομικά τα τεκμήρια που ζητούν οι συνεργαζόμενες βιβλιοθήκες, θα σαρώνει οπτικά τα τεκμήρια και θα τα αποστέλλει ηλεκτρονικά. Η διαδικασία αυτή θα υποστηρίζεται με τη χρήση ειδικών λογισμικών προγραμμάτων όπως το ARIEL.
- Για την αποτελεσματικότερη διαχείριση του διαδανεισμού βιβλίων όπως προβλέπεται να ισχύσει με την πλήρη λειτουργία του Συλλογικού Καταλόγου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών θα γίνει αναδρομική μετατροπή των χειρόγραφων αριθμών εισαγωγής 30.000 περίπου τεκμηρίων της Βιβλιοθήκης σε μορφή ραβδοκώδικα.
- Για την ανάπτυξη της υπηρεσίας ηλεκτρονικού διαδανεισμού θα διερευνηθούν τα σχετικά θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και θα γίνει ενημέρωση του προσωπικού για τους τυχόν περιορισμούς που τίθενται. Για τη διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας θα αγορασθεί κατάλληλο λογισμικό το οποίο ανάλογα με τα στοιχεία που θα έχουν εισαχθεί, θα ενημερώνει το προσωπικό για τα δικαιώματα σε κάθε περίπτωση διαδανεισμού.
- Η υπηρεσία που θα αναπτυχθεί στα πλαίσια υλοποίησης του πακέτου εργασίας είναι καινούργια. Για το λόγο θα γίνει γνωστοποίηση και προβολή της υπηρεσίας στο κοινό, καθώς και ενημέρωσή του για θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η εκπαίδευση των χρηστών στις νέες διαδικασίες διαδανεισμού θα γίνει στα πλαίσια του πακέτου εργασίας Πληροφοριακή Παιδεία «ΑΝΕΥΡΙΣΚΩ».
- Σε συμπλήρωση της παραπάνω υπηρεσίας θα αναπτυχθεί εφαρμογή ή/και θα προσαρμοστεί κατάλληλο λογισμικό ανοικτού κώδικα που θα επιτρέπει την κεντρική οργάνωση και διαχείριση όλων των εργασιών της υπηρεσίας διαδανεισμού, την αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ Κεντρικής Βιβλιοθήκης και Βιβλιοθηκών-Παραρτημάτων και την ενιαία ροή εργασίας της υπηρεσίας διαδανεισμού για και από όλες τις τοποθεσίες της Βιβλιοθήκης του Παν. Μακεδονίας και προς όλους τους χρήστες.
- Τις λειτουργίες του Τμήματος Δανεισμού-Διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης υποστηρίζει ένας βιβλιοθηκονόμος που προσλήφθηκε με σύμβαση ορισμένου χρόνου στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Από τις 25/10/01 η σύμβαση του υπαλλήλου αυτού έχει μετατραπεί σε σύμβαση αορίστου χρόνου.
- Για τις ανάγκες του πακέτου εργασίας θα απασχοληθεί επίσης σε πλήρες ωράριο ένας επιπλέον Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος είχε προσληφθεί στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι.

- Ο έλεγχος και η νομιμότητα της εφαρμογής της νέας υπηρεσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα θα ανατεθεί σε ειδικό σύμβουλο.
- Για την ανάπτυξη συστήματος κεντρικής διαχείρισης της υπηρεσίας διαδανεισμού θα απασχοληθεί ένας Πληροφορικός.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Σύμβαση για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου στο Τμήμα Δανεισμού - Διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης για το διάστημα από 1/7/2000 έως 24/10/2001.
- Συμβάσεις για την απασχόληση 1 Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 1/1/2002 έως 9/1/2007.
- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά για την προμήθεια λογισμικού για την ηλεκτρονική παράδοση τεκμηρίων και λογισμικού για τη διαχείριση πνευματικών δικαιωμάτων.
- Εργασίες αναδρομικής μετατροπής των χειρόγραφων αριθμών εισαγωγής 17.000 περίπου τεκμηρίων της Βιβλιοθήκης σε μορφή ραβδοκώδικα (λίστα ραβδοκωδικοποιημένων τεκμηρίων).
- Εφαρμογή του συστήματος ηλεκτρονικής διαχείρισης και παράδοσης τεκμηρίων. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Σύστημα οργάνωσης και διαχείρισης των διαδικασιών ενδο-ιδρυματικού και εξωτερικού διαδανεισμού.
- Αξιολόγηση και στατιστικά στοιχεία χρήσης του συστήματος.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 4.1: Πιλοτική Ψηφιοποίηση Ελληνικών Επιστημονικών και Επαγγελματικών Περιοδικών

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Η πρωτότυπη έκδοση όσο και η αναδρομική μετατροπή του περιεχομένου των επιστημονικών και επαγγελματικών περιοδικών σε ψηφιακή μορφή αποτελεί το πιο σύγχρονο μέτρο υποστήριξης εκπαιδευτικών και γενικότερων πληροφοριακών και πολιτιστικών αναγκών παγκοσμίως. Αυτό καταδεικνύει η ραγδαία ανάπτυξη και διάθεση ηλεκτρονικών περιοδικών εκδόσεων μέσω του Διαδικτύου. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι σε όλες τις πολιτιστικά ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου η δυνατότητα διάθεσης της πνευματικής και πολιτιστικής παραγωγής ακόμη και στα πιο απομακρυσμένα σημεία τους θεωρείται υψίστης σημασίας για την υλοποίηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας, τη μείωση των ανισοτήτων και τη βελτίωση του πολιτιστικού επιπέδου των κατοίκων τους. Ήδη από τη δεκαετία του '80 εμφανίζονται τα πρώτα δείγματα συνεργασίας βιβλιοθηκών με εκδοτικούς οίκους για την αναδρομική ή/και τρέχουσα μετατροπή των συνδρομών των βιβλιοθηκών σε ψηφιακή μορφή και διάθεσή τους στο κοινό. Μερικά παραδείγματα τέτοιων προσπαθειών είναι:

- του Beilstein Institute που από το 1982 άρχισε να μετατρέπει σε ψηφιακή μορφή τις συνδρομές του,
- του JSTOR (<http://www.jstor.org>) που άρχισε ως πιλοτικό έργο για την αναδρομική μετατροπή σε ψηφιακή μορφή 10 τίτλων περιοδικών Οικονομικής και Ιστορίας που βρίσκονταν σε πέντε βιβλιοθήκες της Αμερικής και σήμερα περιλαμβάνει 829 συνεργαζόμενες βιβλιοθήκες από την Αμερική και άλλες χώρες,
- του προγράμματος DIEPER (Telematics for Libraries FP 4/A) (<http://www.SUB.Uni-Goettingen.de/gdz/dieper/>) που περιλαμβάνει αναδρομική ψηφιοποίηση περιοδικών από τις βιβλιοθήκες-εταίρους και
- του Project MUSE (<http://muse.jhu.edu/>).

Στην Ελλάδα είναι λιγοστά τα παραδείγματα περιοδικών εκδόσεων που να διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή και όταν υπάρχουν, περιορίζονται στα τεύχη των τελευταίων δύο ή τριών ετών με αποτέλεσμα να χάνεται το περιεχόμενο των παλαιότερων σειρών. Στο γεγονός αυτό έρχεται να προστεθεί και η σχεδόν ολοκληρωτική έλλειψη κάθε είδους (έντυπου ή ηλεκτρονικού) ευρετηρίου αποδελτίωσης ελληνικών περιοδικών και εφημερίδων καθιστώντας αδύνατη την πρόσβαση τόσο στα σύγχρονα όσα και στα παλαιότερα τεύχη τους.

Εκτιμάται λοιπόν, ότι η ψηφιοποίηση των ελληνικών περιοδικών της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου θα καλύψει μια σοβαρότατη έλλειψη στη διαθεσιμότητα γενικότερα των ελληνικών περιοδικών σε ηλεκτρονική μορφή ενώ ταυτόχρονα θα εισάγει στη χώρα την πρακτική της αναδρομικής ψηφιοποίησης, προσαρμοσμένης στις ιδιαίτερες απαιτήσεις της ελληνικής πραγματικότητας, γλώσσας και πνευματικής παραγωγής. Ταυτόχρονα, στα πλαίσια του πακέτου εργασίας θα είναι δυνατή η ανάπτυξη κατάλληλης μεθοδολογίας η οποία θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε περιπτώσεις απλής αποδελτίωσης και ευρετηρίασης περιοδικών εκδόσεων.

Στόχος του πακέτου εργασίας είναι η πιλοτική ψηφιοποίηση (αναδρομική ή/και τρέχουσα) επιστημονικών και επαγγελματικών ελληνικών περιοδικών της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, η αρχειοθέτησή τους σε κατάλληλη ηλεκτρονική μορφή και η διάθεσή τους για τοπική ή/και

απομακρυσμένη χρήση μέσω του Διαδικτύου. Στα πλαίσια του ΠΕ προβλέπεται ότι θα ψηφιοποιηθούν τα αποκτήματα της Βιβλιοθήκης ενός ή δύο τίτλων από τα ελληνικά επιστημονικά και επαγγελματικά περιοδικά της Βιβλιοθήκης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Επιθεώρηση του υλικού προς ψηφιοποίηση. Θέσπιση κριτηρίων για την επιλογή των τίτλων της πιλοτικής εφαρμογής (π.χ. επιστημονικότητα του περιοδικού, πληρότητα και παλαιότητα της συνδρομής που διαθέτει η Βιβλιοθήκη, χρήση του περιοδικού, σημασία του σε τοπικό επίπεδο [εκδόσεις τοπικών φορέων] κλπ.). Επιλογή του/των τίτλου/ων σύμφωνα με τα θεσπισμένα κριτήρια.
- Διαμόρφωση διαδικαστικού πλαισίου για την απόκτηση δικαιωμάτων ψηφιοποίησης του υλικού. Επαφές με βιβλιοθήκες και άλλους φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για ανταλλαγή εμπειριών σε παρόμοιες διαδικασίες. Συνεργασία με οργανισμού εξειδικευμένους σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Επαφές με τους δικαιούχους των πνευματικών δικαιωμάτων των τίτλων προς ψηφιοποίηση. Διαπραγματεύσεις. Σύναψη συμφωνιών για ψηφιοποίηση των περιοδικών και διάθεσή της μέσω του Διαδικτύου.
- Εργασίες ψηφιοποίησης του υλικού και ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης και διαχείρισης του ψηφιοποιημένου υλικού.
- Βιβλιοθηκονομική επεξεργασία (επιλογή και υιοθέτηση προτύπων, βιβλιογραφικές εγγραφές, metadata, επιλογή μεθόδου εντοπισμού και ανάκτησης των τεκμηρίων: π.χ. θεματική ευρετηρίαση ή λέξεις κλειδιά κλπ.) του ψηφιοποιημένου υλικού ώστε να είναι δυνατή η χρήση του και σε άλλες παρόμοιες εφαρμογές.
- Για την υλοποίηση του έργου θα απασχοληθεί πέραν των υπηρεσιακών υποχρεώσεων του ένα μέλος ΔΕΠ του Πανεπιστημίου με εμπειρία στην οργάνωση και διαχείριση εφαρμογών ψηφιοποίησης. Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί:
  - Εν μέρει ένας Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος ήδη εργάζεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου στη Βιβλιοθήκη. Η σύμβαση του υπαλλήλου αυτού ολοκληρώνεται στις 31/11/2001. Ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός θα απασχοληθεί μερικώς και για την υλοποίηση των ΠΕ 1.1, 4.2 και 5.2 έως 9/1/2006.
  - Για τη συνέχιση της υλοποίησης του ΠΕ έως 12/2007 θα απασχοληθεί νέος Βιβλιοθηκονόμος για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007, ο οποίος θα απασχοληθεί μερικώς και στο ΠΕ1.1.
  - Για την ψηφιοποίηση του υλικού θα απασχοληθεί ένα ανειδίκευτο άτομο (π.χ. φοιτητής του Πανεπιστημίου).
  - Η υποστήριξη των αναγκών του server για την εφαρμογή του ΠΕ θα ανατεθεί σε έναν Πληροφορικό που θα απασχοληθεί κυρίως στο ΠΕ5.1.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Βεβαιώσεις για την πέραν των υπηρεσιακών του υποχρεώσεων απασχόληση ενός μέλους ΔΕΠ του Πανεπιστημίου για το διάστημα από 1/1/2002 έως 31/12/2002.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου από 1/12/2002 έως 9/1/2006.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου από 6/2006 έως 12/2007.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός ανειδίκευτου για τις ανάγκες του ΠΕ.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού από 18/8/2004 έως 31/12/2007.
- Επιλογή τίτλου/ων προς ψηφιοποίηση και διαμόρφωση πλαισίου διαδικασιών απόκτησης δικαιώματος ψηφιοποίησης και διάθεσης του υλικού. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Ψηφιοποίηση του υλικού και αρχειοθέτησή του σε απλή μορφή.
- Βιβλιοθηκονομική επεξεργασία του ψηφιοποιημένου υλικού και εισαγωγή των στοιχείων στη βάση δεδομένων.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ

ΠΕ 4.2: Ηλεκτρονική Καταχώρηση Γκρίζας Βιβλιογραφίας που παράγεται από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας κατά τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί δυναμικά με διεύρυνση των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών και άλλων ερευνητικών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών

δραστηριοτήτων του. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων αυτών έχει παραχθεί μεγάλη ποσότητα ανέκδοτου υλικού το οποίο παραμένει στην αφάνεια και κατά συνέπεια, ανεκμετάλλευτο από το ευρύτερο κοινό. Ως τέτοιο υλικό ενδεικτικά αναφέρονται:

- Πτυχιακές εργασίες τελιοφοίτων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.
- Διπλωματικές εργασίες τελιοφοίτων των Μεταπτυχιακών Τμημάτων του Πανεπιστημίου.
- Διδακτορικές διατριβές που υποβάλλονται στο Πανεπιστήμιο.
- Εκθέσεις που υποβάλλονται στη Διοίκηση του Πανεπιστημίου.
- Εκθέσεις-Παραδοτέα ερευνητικών και άλλων έργων που υλοποιούνται στο Πανεπιστήμιο.
- Εκθέσεις εργασίας (working papers) που εκδίδονται από Τμήματα του Πανεπιστημίου.

Το υλικό αυτό είναι μοναδικό ως προς το περιεχόμενό του και τις περισσότερες φορές αξιοσημείωτης επιστημονικής ή/και επαγγελματικής αξίας. Στόχος αυτού του Πακέτου Εργασίας είναι η πιλοτική διάθεση υλικού των παραπάνω κατηγοριών σε ηλεκτρονική μορφή και η ενίσχυση της πρόσβασης του κοινού σε αυτό.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Αξιολόγηση του λογισμικού καταχώρησης της γκρίζας βιβλιογραφίας ARTEMIS που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της Οριζόντιας Δράσης Βιβλιοθηκών του ΕΠΕΑΕΚ Ι και υιοθέτησή του ή επιλογή άλλου καταλληλότερου συστήματος.
- Εντοπισμός, συγκέντρωση και επιλογή του καταλληλότερου υλικού (υλικού που ήδη διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή). Επικοινωνία με τους δικαιούχους των πνευματικών δικαιωμάτων για εξασφάλιση άδειας για εισαγωγή του/των έργου/ων τους στη βάση δεδομένων.
- Καταχώρηση του υλικού στη βάση δεδομένων, αρχειοθέτηση και ευρετηριασμός του. Συνεχής εμπλουτισμός της βάσης δεδομένων με τυχόν νέο υλικό.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί
  - ο εν μέρει ένας Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος ήδη εργάζεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου στη Βιβλιοθήκη. Η σύμβαση του υπαλλήλου αυτού ολοκληρώνεται στις 31/11/2001. Ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός θα απασχοληθεί μερικώς και για την υλοποίηση των ΠΕ 1.1, 4.2 και 5.2 έως 9/1/2006.
  - ο Για τη συνέχιση της υλοποίησης του ΠΕ έως 12/2007 θα συνεχίσει να απασχολείται μερικώς για το διάστημα από 12/7/2006 έως 12/2007, Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος απασχολείται κυρίως στο ΠΕ7.2.
  - ο Η υποστήριξη των αναγκών του server για την εφαρμογή του ΠΕ θα ανατεθεί σε έναν Πληροφορικό που θα απασχοληθεί κυρίως στο ΠΕ5.1.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου από 1/12/2002 έως 9/1/2006.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού από 18/8/2004 έως 31/12/2007.
- Απόκτηση λογισμικού καταχώρησης της γκρίζας βιβλιογραφίας.
- Εντοπισμός του αρχικού υλικού προς καταχώρηση και διεργασίες απόκτησης δικαιωμάτων.
[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ]
- Βιβλιοθηκονομική επεξεργασία του υλικού και καταχώρησή του στη βάση δεδομένων.
- Συνεχής εμπλουτισμός της βάσης δεδομένων.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 4.3: Ψηφιοποίηση και Διάθεση Επιστημονικού και Διοικητικού Περιεχομένου που έχει παραχθεί στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ (ΠΕ 4.1: Πιλοτική Ψηφιοποίηση Ελληνικών Επιστημονικών και Επαγγελματικών Περιοδικών) έχει εγκατασταθεί και βρίσκεται σε λειτουργία το λογισμικό ανοιχτού κώδικα DSpace, από όπου και διατίθενται μέσω του Διαδικτύου οι ψηφιοποιημένοι τίτλοι περιοδικών της Βιβλιοθήκης. Η τεχνολογία του συγκεκριμένου λογισμικού επιτρέπει τη δημοσίευση / διάθεση διαφορετικών τύπων περιεχομένου, όπως επιστημονικά άρθρα, διαλέξεις, φυλλάδια, διατριβές κτλ. Η δημοσίευση του περιεχομένου έχει τη δυνατότητα να γίνει είτε από μια κεντρική υπηρεσία, όπως η Βιβλιοθήκη, ή ακόμα και από το εξουσιοδοτημένο προσωπικό του Πανεπιστημίου (διοικητικό προσωπικό, μέλη ΔΕΠ κτλ.). Με αυτές τις προϋποθέσεις, η Βιβλιοθήκη έχει τη δυνατότητα δημιουργίας ενός Ιδρυματικού Αποθετηρίου (Institutional Repository), όπου το Πανεπιστήμιο θα μπορεί να ψηφιοποιεί / δημοσιεύει ηλεκτρονικά ποικίλο υλικό που παράγεται στα πλαίσια των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και διοικητικών δραστηριοτήτων του. Η πρακτική αυτή είναι συνήθης στο εξωτερικό όπου

αναπτύσσονται συνεχώς Ιδρυματικά Αποθετήρια με σκοπό κυρίως την ψηφιοποίηση και ελεύθερη διάθεση του περιεχομένου διατριβών και επιστημονικών άρθρων που έχουν παραχθεί με χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων που ιδρύουν τα Αποθετήρια.

Υπό το πρίσμα αυτό η Βιβλιοθήκη θα μπορούσε να διαθέσει στο κοινό εκδόσεις του Πανεπιστημίου οι οποίες έχουν ιστορική πλέον αξία και οι οποίες όμως δεν είναι προσβάσιμες στο ευρύ κοινό για ανάγνωση και μελέτη. Μια τέτοια έκδοση είναι η Επιστημονική Επετηρίδα της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Θεσσαλονίκης και του μετέπειτα Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Στην περιορισμένη χρήση της έντυπης μορφής της συγκεκριμένης έκδοσης συντελεί αφενός ο φυσικός όγκος της και αφετέρου η ανυπαρξία εργαλείου ευρετηρίασης των περιεχομένων της που θα την έκανε προσιτή στο κοινό. Η χρονική περίοδος που καλύπτει η Επετηρίδα ξεκινά από τον τόμο 1 του έτους 1968 και σταματά να εκδίδεται ως τέτοια το έτος 1996 με τον τόμο 12. Η Βιβλιοθήκη προτίθεται να ψηφιοποιήσει όλους τους τόμους που έχει στην κατοχή της (έως δηλαδή και τον τόμο 12 του έτους 1996) και στο μέλλον να συνεχίζει να ψηφιοποιεί τους νέους τόμους που εκδίδονται.

Κινούμενη στα ίδια θεματικά πλαίσια, της αναδρομικής ψηφιοποίησης περιεχομένου που έχει παραχθεί στο Πανεπιστήμιο και το οποίο έχει ιστορική αξία, η Βιβλιοθήκη προτίθεται να προχωρήσει επίσης στην πιλοτική εφαρμογή της δημιουργίας ενός ψηφιακού Αρχείου του Πανεπιστημίου. Η συλλογή αυτή θα περιλαμβάνει υλικό, όπως αποφάσεις της Συγκλήτου και του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου που έχουν ληφθεί σε παρελθόντα έτη. Μέσω της εφαρμογής αυτής τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας θα αποκτήσουν πρόσβαση σε έγγραφα και σημαντικές αποφάσεις που ως τώρα δεν ήταν διαθέσιμα σε τόσο μεγάλη έκταση. Με την εφαρμογή αυτή η Βιβλιοθήκη θα εξυπηρετήσει κυρίως τις διοικητικές ανάγκες του Πανεπιστημίου, αλλά συγχρόνως θα θέσει τις βάσεις καταγραφής και διατήρησης της ιστορίας του Πανεπιστημίου στο μέλλον.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Ψηφιοποίηση και απόδοση μεταδεδομένων των τόμων της Επιστημονικής Επετηρίδας του Πανεπιστημίου.
- Πιλοτική ψηφιοποίηση και απόδοση μεταδεδομένων για τις αποφάσεις του Πρυτανικού Συμβουλίου και της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου που λήφθηκαν κατά τα τελευταία πέντε (5) έτη.
- Ενσωμάτωση των παραπάνω στο σύστημα διαχείρισης ψηφιακής βιβλιοθήκης DSpace.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση 1 Βιβλιοθηκονόμου και 2 φοιτητών για το διάστημα από 1/6/2006 έως 31/12/2007.
- Ψηφιοποιημένες συλλογές των τόμων της Επιστημονικής Επετηρίδας του Πανεπιστημίου και των αποφάσεων του Πρυτανικού Συμβουλίου και της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου που λήφθηκαν κατά τα τελευταία 5 έτη.

ΠΕ 5.1: Υπηρεσία Online Πληροφόρησης

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι, στον ιστότοπο της Βιβλιοθήκης δημιουργήθηκε φόρμα υποβολής πληροφοριακών ερωτήσεων. Η χρήση της υπηρεσίας αυτής είναι όμως μέχρι σήμερα ελάχιστη εξ' αιτίας της ανυπαρξίας πλαισίου λειτουργίας της υπηρεσίας και προβολής της. Ο μεγαλύτερος αριθμός από τις ελάχιστες πληροφοριακές ερωτήσεις που υποβάλλονται ηλεκτρονικά, απευθύνονται στους web masters του Πανεπιστημίου ή της Βιβλιοθήκης. Η παροχή όμως υπηρεσιών πληροφόρησης από απόσταση αποτελεί πλέον πεπατημένη πρακτική στις περισσότερες βιβλιοθήκες του εξωτερικού, χρησιμοποιείται με ολοένα αυξανόμενους ρυθμούς και αποτελεί το βασικό βήμα για την εξομείωση των συνθηκών εκτέλεσης της πληροφοριακής εργασίας από απόσταση με αυτές της καθιερωμένης επιτόπιας επίσκεψης στο χώρο μιας Βιβλιοθήκης.

Με την προοπτική προσφοράς οργανωμένης υπηρεσίας online πληροφόρησης, στα πλαίσια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ θα αναπτυχθούν από τη Βιβλιοθήκη ιστοσελίδες για τις υπηρεσίες πληροφόρησης. Οι ιστοσελίδες αυτές θα προσφέρουν κάθε είδους πληροφόρηση για τις υπηρεσίες πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης και θα φιλοξενήσουν και τις Θεματικές Πύλες Πληροφόρησης που θα αναπτυχθούν κατά τη διάρκεια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ. Θα επανασχεδιαστεί η φόρμα online υποβολής πληροφοριακών ερωτήσεων έτσι ώστε να λειτουργεί ως εργαλείο πληροφοριακής συνέντευξης και θα διερευνηθεί η πιθανότητα υιοθέτησης ειδικού συστήματος (εφόσον υπάρχει) για την προσαρμογή της πληροφοριακής εργασίας σε διαδικτυακό περιβάλλον. Τέλος, θα εκπονηθεί κανονισμός λειτουργίας της υπηρεσίας online πληροφόρησης (υποχρέωση απάντησης σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, καθορισμός δικαιωμάτων χρήσης της υπηρεσίας κλπ.).

Μια από τις πιο καινοτόμες εφαρμογές που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι από τη Βιβλιοθήκη ήταν η δημιουργία βάσης δεδομένων με την ανάλυση των μαθημάτων (course analysis) των

προγραμμάτων σπουδών του Πανεπιστημίου και η χρησιμοποίηση των δεδομένων της βάσης αυτής για Ηλεκτρονική Ξενάγηση των χρηστών στη συλλογή της Βιβλιοθήκης. Όμως η βάση της ανάλυσης του προγράμματος σπουδών που έχει δημιουργηθεί δεν περιλαμβάνει το πρόγραμμα σπουδών των νέων Τμημάτων που ιδρύθηκαν στο Πανεπιστήμιο τα τελευταία χρόνια και χρειάζεται ενημέρωση.

Η ανάλυση του προγράμματος σπουδών, αποδίδοντας το περιεχόμενο των μαθημάτων με όρους θεματικής ανάλυσης της συλλογής της Βιβλιοθήκης (ταξινομικούς αριθμούς, θεματικές επικεφαλίδες, ελεύθερους θεματικούς όρους), δίνει τη δυνατότητα αξιολόγησης του επιπέδου βιβλιογραφικής κάλυψης του προγράμματος σπουδών από τη συλλογή της Βιβλιοθήκης, αλλά μπορεί επιπλέον να χρησιμοποιηθεί και ως βοηθητικό εργαλείο για την πληροφοριακή εργασία, καθώς και τη βιβλιογραφική εκπαίδευση των φοιτητών. Στα πλαίσια της Υπηρεσίας Online Πληροφόρησης θα ενημερωθεί και εμπλουτιστεί τόσο η βάση της ανάλυσης του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου με τα νέα μαθήματα, όσο και η ιστοσελίδα της Ηλεκτρονικής Ξενάγησης στη συλλογή της Βιβλιοθήκης με τις νέες προσθήκες σε υλικό σε συνάρτηση με το τρέχον περιεχόμενο των μαθημάτων (ιδιαίτερα των νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου). Η επικαιροποίηση τόσο της βάσης της ανάλυσης του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου, της ιστοσελίδας της Ηλεκτρονικής Ξενάγησης στη συλλογή της Βιβλιοθήκης, όσο και του ιστότοπου της Βιβλιοθήκης θα συνεχισθεί έως τέλος του έργου (12/2007).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Δημιουργία ιστοσελίδων για τις υπηρεσίες πληροφόρησης, τις Θεματικές Πύλες Πληροφόρησης, την Ανάλυση του Προγράμματος Σπουδών και την Ηλεκτρονική Ξενάγηση στη συλλογή της Βιβλιοθήκης. Περιγραφή των προσφερόμενων υπηρεσιών πληροφόρησης. Συνεχής επικαιροποίηση του περιεχομένου των ιστοσελίδων και του ιστότοπου της Βιβλιοθήκης.
- Επανασχεδιασμός της φόρμας online υποβολής πληροφοριακών ερωτήσεων έτσι ώστε να λειτουργεί ως εργαλείο πληροφοριακής συνέντευξης και διερεύνηση της πιθανότητας υιοθέτησης ειδικού συστήματος (εφόσον υπάρχει) για την προσαρμογή της πληροφοριακής εργασίας σε διαδικτυακό περιβάλλον. Προσφορά υπηρεσιών online πληροφόρησης.
- Εκπόνηση κανονισμού λειτουργίας της Υπηρεσίας Online Πληροφόρησης (υποχρέωση για απάντηση σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, καθορισμός δικαιωμάτων χρήσης της υπηρεσίας κλπ.).
- Συνεχής επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων με την ανάλυση των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου και της ιστοσελίδας Ηλεκτρονικής Ξενάγησης στη συλλογή της Βιβλιοθήκης.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί ένας Βιβλιοθηκονόμος του Τμήματος Επιστημονικής Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης της Βιβλιοθήκης ο οποίος είχε προσληφθεί στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και συνέχισε να απασχολείται στη Βιβλιοθήκη και μετά το πέρας του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Από τις 25/10/01, ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός εργάζεται με σύμβαση αορίστου χρόνου στη Βιβλιοθήκη.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί επίσης και ένας Πληροφορικός του Τμήματος Αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης ο οποίος είχε προσληφθεί στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και συνέχισε να απασχολείται στη Βιβλιοθήκη και μετά το πέρας του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Από τις 25/10/01, ο Πληροφορικός αυτός εργάζεται με σύμβαση αορίστου χρόνου στη Βιβλιοθήκη.
- Τέλος, για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί εν μέρει ο Βιβλιοθηκονόμος που εργάζεται ήδη για την υλοποίηση του ΠΕ5.2 για το διάστημα από 1/5/2004 έως 9/1/2006.
- Για την επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων με την ανάλυση του προγράμματος σπουδών των Τμημάτων ΕΚΠ, ΒΣΑΣ και ΜΕΤ του Πανεπιστημίου θα απασχοληθεί ένας Βιβλιοθηκονόμος για το διάστημα από 2/6/2003 έως 31/5/2004.
- Για την επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων με την ανάλυση του προγράμματος σπουδών των Τμημάτων Διοίκησης Τεχνολογίας και Μάρκετινγκ και Διοίκησης Λειτουργιών του Πανεπιστημίου θα απασχοληθεί ένας Βιβλιοθηκονόμος για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί και ένας Πληροφορικός για το διάστημα από 18/8/2004 έως 31/12/2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Σύμβαση για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου στο Τμήμα Επιστημονικής Πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης για το διάστημα από 1/7/2000 έως 24/10/2001.
- Σύμβαση για την απασχόληση ενός Πληροφορικού στο Τμήμα Αυτοματισμού της Βιβλιοθήκης για το διάστημα από 1/7/2000 έως 24/10/2001.
- Παραστατικά έγγραφα - Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού για το διάστημα από 18/8/2004 έως 31/12/2007.

- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 2/6/2003 έως 31/5/2004.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Σχεδιασμός ιστοσελίδων υπηρεσιών πληροφόρησης.
- Σχεδιασμός φόρμας υποβολής πληροφοριακών ερωτήσεων. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Σύστημα για την προσαρμογή της πληροφοριακής εργασίας σε διαδικτυακό περιβάλλον.
- Γραπτός κανονισμός λειτουργίας της Υπηρεσίας Online Πληροφόρησης.
- Εφαρμογή υπηρεσιών online πληροφόρησης και επικαιροποίηση των ιστοσελίδων των υπηρεσιών πληροφόρησης και του ιστότοπου της Βιβλιοθήκης.
- Ενημερωμένη βάση της ανάλυσης μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου και της ιστοσελίδας Ηλεκτρονικής Ξενάγησης στη συλλογή της Βιβλιοθήκης.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 5.2 Ανάπτυξη Θεματικών Πυλών Πληροφόρησης

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Παρότι η Βιβλιοθήκη θεωρείται από το σύνολο των μελών της κοινότητας του Πανεπιστημίου ότι επιτόπια προσφέρει υπηρεσίες πληροφόρησης υψηλής ποιότητας, οι αντίστοιχες υπηρεσίες από απόσταση κρίνονται ως φτωχές λόγω της έλλειψης συγκροτημένης πύλης πρόσβασης (portal) στις ηλεκτρονικές (και άλλες) πηγές πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης. Το ευρετήριο των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης της Βιβλιοθήκης που αναπτύχθηκε πιλοτικά στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και περιλαμβάνει περιγραφή και συνδέσμους στις κυριότερες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που διαθέτει η Βιβλιοθήκη είτε τοπικά, είτε μέσω της Κοινοπραξίας των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, κρίνεται πλέον ανεπαρκές σύμφωνα με τις τρέχουσες διεθνείς πρακτικές για δημιουργία θεματικών πυλών πρόσβασης σε ποικίλο υλικό και υπηρεσίες πληροφόρησης πάνω σε κάποιο γνωστικό αντικείμενο.

Εκτιμάται ότι ένα καλά οργανωμένο σύστημα Θεματικών Πυλών Πληροφόρησης για τα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, οι οποίες ουσιαστικά θα προβλέπουν τις ανάγκες των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, κατευθύνοντας τους χρήστες στις πιο κατάλληλες και αξιόπιστες πηγές, θα εξασφαλίσει γρήγορη και άμεση πληροφόρηση σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.

Για το λόγο αυτό θα αναπτυχθούν από τη Βιβλιοθήκη Θεματικές Πύλες Πληροφόρησης για τα γνωστικά αντικείμενα του Πανεπιστημίου στις οποίες θα δίνεται πρόσβαση μέσω του ιστότοπου της Βιβλιοθήκης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Σχεδιασμός της Δομής των Θεματικών Πυλών Πληροφόρησης: Θα σχεδιαστεί η δομή των θεματικών πυλών λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε γνωστικού αντικειμένου ως προς τη μορφή και τον τρόπο χρήσης των σχετικών πηγών πληροφόρησης (π.χ. η Θεματική Πύλη Πρόσβασης για τη Μουσική πιθανότατα θα περιλαμβάνει οπτικοακουστικό υλικό διαθέσιμο μέσω του Internet, οπότε εκτός των πληροφοριακών πηγών, θα πρέπει να παρέχεται και πληροφόρηση για τις προδιαγραφές του εξοπλισμού Η/Υ (εξοπλισμός για υποστήριξη πολυμέσων, ηχεία κλπ.) και του λογισμικού ή άλλων εφαρμογών (java applets, plugins, shareware κλπ.) που θα είναι απαραίτητα στο χρήστη για να κάνει χρήση των πηγών που εμφανίζονται στη συγκεκριμένη θεματική πύλη). Θα διερευνηθεί η δυνατότητα εξ αρχής απόκτησης συστήματος (πλατφόρμας ή λογισμικού) υποστήριξης των θεματικών πυλών ή η ανάγκη τοπικής ανάπτυξής του.
- Επίσης θα διερευνηθεί η δυνατότητα εφαρμογής προσαρμοζόμενου συστήματος πρόσβασης στις θεματικές πύλες σύμφωνα με το οποίο ο χρήστης θα μπορεί να επιλέξει τις πηγές που τον ενδιαφέρουν και ουσιαστικά να δημιουργήσει μια «δική» του θεματική πύλη πρόσβασης. Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα η πρόσβαση στις θεματικές πύλες που θα αναπτυχθούν αναμένεται να έχει την παρακάτω μορφή:
- Επιλογή των πηγών που θα περιλαμβάνει κάθε θεματική πύλη και οργάνωσή τους. Η επιλογή των πηγών και ιδιαίτερα αυτών που διατίθενται ελεύθερα μέσω του Διαδικτύου θα γίνει με αυστηρά ποιοτικά κριτήρια, σύμφωνα με την πολιτική διαχείρισης και ανάπτυξης των συλλογών της Βιβλιοθήκης και σε συνεργασία με μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου. Κατά τη διάρκεια του έργου θα γίνεται συνεχής εμπλουτισμός των πυλών πληροφόρησης με νέες πηγές.
- Θα γίνει προσπάθεια συνεργασίας με άλλες βιβλιοθήκες στην ανάπτυξη θεματικών πυλών σε γνωστικά αντικείμενα που είναι δυνατόν να ενδιαφέρουν περισσότερα του ενός ιδρύματα. Με στόχο την οργανωμένη κάλυψη των πηγών πληροφόρησης για μια μεγάλη επιστημονική κατηγορία, αυτή των Κοινωνικών Επιστημών, η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας θα συνεργαστεί με τις βιβλιοθήκες του ΤΕΙ Αθήνας, του Οικονομικού Πανεπιστημίου, του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου, του Πανεπιστημίου Πειραιά και του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ)

για την ανάπτυξη κεντρικής θεματικής πύλης. Στο συνεργατικό αυτό σχήμα, η Βιβλιοθήκη θα συμβάλει με την ανάπτυξη επιμέρους θεματικής πύλης πρόσβασης για την επιστήμη του Μάνατζμεντ.

Η κεντρική πύλη πρόσβασης που θα αναπτυχθεί συνεργατικά θα περιέχει πληροφόρηση που αφορά:

- Προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και δραστηριότητες των Τμημάτων των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων που σχετίζονται με το αντικείμενο.
- Συνέδρια, Ημερίδες και άλλες εκδηλώσεις.
- Καταλόγους και links (συνδέσμους) σε σχετικές βιβλιοθήκες Ινστιτούτων, Ιδρυμάτων, Ερευνητικών Κέντρων, Κέντρων Τεκμηρίωσης κλπ.
- Εξειδικευμένες θεματικές βιβλιογραφίες και άλλες υπηρεσίες.

Κάθενα από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα θα αναλάβει συγκεκριμένες ενότητες:

- Το ΤΕΙ Αθήνας: ανάπτυξη θεματικής πύλης για τον Τουρισμό.
- Το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: ανάπτυξη θεματικής πύλης πρόσβασης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο: ανάπτυξη θεματικής πύλης πρόσβασης για την Οικολογία και το Περιβάλλον.
- Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών: ανάπτυξη θεματικής πύλης πρόσβασης για την Άμυνα και τις Διεθνείς Σχέσεις, την Κοινωνιολογία, τις Πολιτικές Επιστήμες, το Κράτος και τη Δημόσια Διοίκηση, την Οικονομική.
- Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας: ανάπτυξη θεματικής πύλης πρόσβασης για το Μάνατζμεντ.
- Το Πανεπιστήμιο Πειραιά: ανάπτυξη θεματικής πύλης πρόσβασης για τη Λογιστική και τη Ναυτιλία.

Η συνεργατική πύλη θα εγκατασταθεί και θα υποστηρίζεται τεχνικά από το Υπολογιστικό Κέντρο της Διεύθυνσης Βιβλιοθήκης του ΕΚΠΑ. Κάθε βιβλιοθήκη θα αναλάβει την τροφοδότηση και τον εμπλουτισμό της πύλης με υλικό στη θεματική ενότητα που έχει αναλάβει. Οι υπόλοιπες βιβλιοθήκες θα συνδράμουν τη βιβλιοθήκη που έχει αναλάβει μια θεματική ενότητα με πληροφορίες που τυχόν οι ίδιες διαθέτουν και θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στη Θεματική Πύλη που έχει αναλάβει η πρώτη βιβλιοθήκη.

- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί ένας Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος ήδη εργάζεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου στη Βιβλιοθήκη. Η σύμβαση του υπαλλήλου αυτού ολοκληρώνεται στις 31/11/01.
- Επίσης, θα απασχοληθεί ένας Πληροφορικός για το διάστημα από 1/2003 έως 12/2007.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί επίσης ένας νέος Βιβλιοθηκονόμος για το διάστημα από 5/2003 έως 12/2003.
- Από το 2004 θα απασχοληθεί μερικώς για τις ανάγκες του ΠΕ ο Βιβλιοθηκονόμος που εργάζεται στην υλοποίηση των ΠΕ1.1, 4.1 και 4.2 έως 9/1/2006.
- Τέλος, για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί 1 Βιβλιοθηκονόμος για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για τις ανάγκες του πακέτου εργασίας κατά το διάστημα από 1/12/2002 έως 9/1/2006.
- Συμβάσεις για τη μερική απασχόληση του Βιβλιοθηκονόμου που εργάζεται στη υλοποίηση των ΠΕ1.1, 4.1 και 4.2 κατά το διάστημα από 1/12/2002 έως 9/1/2006.
- Παραστατικά έγγραφα - Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού για το διάστημα από 1/2003 έως 12/2007.
- Παραστατικά έγγραφα - Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 5/2003 έως 12/2003.
- Παραστατικά έγγραφα-Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Σχεδιασμός δομής θεματικών πυλών πληροφόρησης.
- Αρχική επιλογή πηγών που θα περιληφθούν στις θεματικές πύλες πληροφόρησης. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Ολοκλήρωση πρώτης επιλογής των πηγών.
- Ολοκλήρωση εφαρμογής του συστήματος θεματικών πυλών πληροφόρησης.
- Συνεχής εμπλουτισμός των πυλών με τυχόν νέες πηγές πληροφόρησης.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 5.3: Υλοποίηση Τοπικού Δικτύου Υπολογιστών Κοινού και Πρωτοκόλλου Επικοινωνίας και Πρόσβασης Παρεχόμενων Πηγών από τα Παραρτήματα της Βιβλιοθήκης

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ, η Βιβλιοθήκη προβλέπεται να εμπλουτιστεί με πληθώρα πηγών και ιδιαίτερα, σε ηλεκτρονική μορφή. Μια λοιπόν από τις βασικότερες υπηρεσίες που παρέχει σήμερα η Βιβλιοθήκη, είναι η δυνατότητα αναζήτησης των πηγών της μέσα από ένα τοπικό δίκτυο υπολογιστών, ελεύθερης πρόσβασης και χρήσης. Αναγκαιότητα αποτελεί η χρήση αυτών των υπολογιστών να περιορίζεται αυστηρά στον ανωτέρω σκοπό και να εμποδίζεται η αλόγιστη χρήση του δικτύου για σκοπούς μη εκπαιδευτικούς – ερευνητικούς. Έτσι, κρίνεται απαραίτητη η αναδόμηση του δικτύου που θα πληρεί τις παραπάνω προϋποθέσεις και η οποία θα βασίζεται σε πρωτόκολλα επικοινωνίας που θα διασφαλίζουν την ασφάλεια του υπολοίπου δικτύου, ενώ ταυτόχρονα θα παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα αποθήκευσης σε σύγχρονα μέσα. Η όλη υλοποίηση θα βασίζεται σε νέες τεχνολογίες ανοιχτού κώδικα (linux), περιορίζοντας την εξάρτηση της Βιβλιοθήκης από περαιτέρω χρεώσεις (π.χ. άδειες χρήσης λειτουργικού, συντήρησης κλπ.).

Επιπλέον, η παραπάνω υλοποίηση θα παρέχει τη δυνατότητα χρήσης υπολογιστών παλαιότερης τεχνολογίας, χωρίς σκληρό δίσκο, παρέχοντας ευκολότερη κεντρική διαχείριση και μείωση του κόστους συντήρησης. Η χρήση υπολογιστών παλαιότερης τεχνολογίας θα δώσει επίσης τη δυνατότητα δημιουργίας επιπλέον θέσεων εργασίας (πλέον των υφιστάμενων) για τους χρήστες γεγονός που θα αντιμετωπίσει τη συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση που παρατηρείται λόγω της αύξησης του αριθμού των πηγών που διατίθενται πλέον μόνον σε ηλεκτρονική μορφή.

Επίσης, με τη δημιουργία των νέων απομακρυσμένων Τμημάτων (Έδεσσα-Νάουσα) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, προέκυψε η ανάγκη πρόσβασης των Βιβλιοθηκών των Τμημάτων αυτών (λειτουργούν ως Παραρτήματα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης) στις ίδιες πηγές με την Κεντρική Βιβλιοθήκη. Βασική προϋπόθεση για το παραπάνω αποτελεί η υλοποίηση ασφαλούς πρωτοκόλλου, για περιορισμό της ανεξέλεγκτης πρόσβασης, ώστε να διασφαλισθούν οι όροι των συμφωνιών πρόσβασης που έχει συνάψει το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ή/και ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών του οποίου μέλος είναι και η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Παράλληλα, το πρωτόκολλο αυτό θα πρέπει να έχει όσο το δυνατό μικρότερες επιπτώσεις στην ομαλή λειτουργία και ταχύτητα του δικτύου. Για τους ανωτέρω λόγους κρίνεται απαραίτητη η εγκατάσταση δυο ενδιάμεσων εξυπηρετητών, οι οποίοι θα αναλαμβάνουν την δρομολόγηση των αιτήσεων ανάλογα με το περιεχόμενο, έτσι ώστε να μην δρομολογούνται όλες οι αιτήσεις των παραρτημάτων μέσω της Κεντρικής Βιβλιοθήκης και να υπάρχει η μικρότερη δυνατή καθυστέρηση στην χρήση των υπηρεσιών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Σχεδιασμός και μελέτη υλοποίησης τοπικού δικτύου υπολογιστών των χρηστών.
- Πιλοτική εγκατάσταση εφαρμογών σε περιορισμένο αριθμό υπολογιστών και παρατήρηση της λειτουργικότητας του συστήματος.
- Προσθήκη επιπλέον υπολογιστών παλαιότερης τεχνολογίας, αυξάνοντας τον συνολικό αριθμό των θέσεων εργασίας για τους χρήστες σε 35 από 18 που είναι σήμερα.
- Τελική υλοποίηση του δικτύου, ενημέρωση των χρηστών και του προσωπικού για τις νέες δυνατότητες και παρατηρήσεις του κοινού σχετικά με τη νέα δομή.
- Σχεδιασμός και μελέτη υλοποίησης πρωτοκόλλου επικοινωνίας Παραρτημάτων με την Κεντρική Βιβλιοθήκη.
- Πιλοτική εγκατάσταση εξυπηρετητών.
- Γενικός έλεγχος και παρατήρηση συνολικής εγκατάστασης.
- Σχετικές μετρήσεις επιδόσεων και επιβάρυνσης δικτύου.
- Τελική παραμετροποίηση και παροχή υπηρεσιών στο κοινό.
- Δημιουργία οδηγιών για τους διαχειριστές του δικτύου.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Αυξημένο επίπεδο ασφάλειας τόσο στο δίκτυο κοινόχρηστων υπολογιστών όσο και μεταξύ Κεντρικής Βιβλιοθήκης και Παραρτημάτων.
- Εύκολη κεντρική διαχείριση.
- Μειωμένο κόστος συντήρησης και υλοποίησης.
- Δυνατότητα αποθήκευσης και μεταφοράς δεδομένων με περισσότερα μέσα.
- Περισσότερες θέσεις πρόσβασης για τους χρήστες.
- Δυνατότητα πρόσβασης στις πηγές της Κεντρικής Βιβλιοθήκης από τα Παραρτήματα της Έδεσσας και Νάουσας.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού που απασχολείται ήδη για τις ανάγκες του ΠΕ5.1 έως 12/2007.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση τοπικού δικτύου υπολογιστών των χρηστών.
- Δημιουργία σχετικών οδηγιών χρήσης τόσο για το κοινό όσο και για το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.
- Σχεδιασμός και μελέτη υλοποίησης πρωτοκόλλου επικοινωνίας Παραρτημάτων με την Κεντρική Βιβλιοθήκη.
- Εγκατάσταση εξυπηρετητών, παραμετροποίηση και παροχή υπηρεσιών στο κοινό.
- Σχετικές μετρήσεις επιδόσεων και επιβάρυνσης δικτύου.
- Δημιουργία οδηγιών για τους διαχειριστές του δικτύου.

ΠΕ 5.4: Αποτίμηση Χρήσης των Ηλεκτρονικών Πηγών της Βιβλιοθήκης

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Η Βιβλιοθήκη στα πλαίσια των χρηματοδοτήσεων που έχει λάβει από το Β΄ ΚΠΣ και λαμβάνει από το Γ΄ ΚΠΣ (Έργο Πλοηγός) έχει αναπτύξει μια σειρά υπηρεσιών (κυρίως ηλεκτρονικών) παροχής πληροφόρησης στους χρήστες της καθώς και διαδικασιών για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτησή τους. Στοχεύοντας στην παροχή συνεχούς ποιοτικής εξυπηρέτησης κρίνεται απαραίτητη η αποτίμηση της χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών της με την εφαρμογή του προγράμματος MINES for Libraries της ARL (Association of Research Libraries), το οποίο αποτελεί το πλέον αποδεκτό ερευνητικό εργαλείο που ενδείκνυται για τη διενέργεια ανάλογων εργασιών.

Το πρόγραμμα MINES for Libraries έχει σχεδιαστεί για να:

- Προσφέρει ένα εύχρηστο τρόπο συλλογής πληροφοριών από τους χρήστες σε ένα περιβάλλον που δεν απαιτεί τη φυσική παρουσία τους στο χώρο της Βιβλιοθήκης προκειμένου να έχουν πρόσβαση στις πηγές της Βιβλιοθήκης.
- Προσαρμόζει τη σταθερή μεθοδολογία μέτρησης της χρήσης των πληροφοριακών πηγών στο νέο ψηφιακό περιβάλλον.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Επίσκεψη ειδικών για τη προετοιμασία της εφαρμογής σε τοπικό επίπεδο.
- Δημιουργία ερωτηματολογίου.
- Συλλογή στοιχείων για ένα έτος.
- Ανάλυση των δεδομένων.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Σύμβαση ανάθεσης σε εταιρία της αποτίμησης της χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών της Βιβλιοθήκης.
- Αποτελέσματα (αναφορά) αποτίμησης χρήσης των ηλεκτρονικών πηγών της Βιβλιοθήκης.

ΠΕ 6.2: Προσφορά Ελληνικού Ηλεκτρονικού Περιεχομένου για την Κάλυψη των Εκπαιδευτικών Αναγκών των Φοιτητών με Προβλήματα Όρασης και των Φοιτητών με άλλες Αναπηρίες του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με στοιχεία των Γραμματειών του Πανεπιστημίου για το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 έχουν εγγραφεί 14 φοιτητές με προβλήματα όρασης στο Πανεπιστήμιό Μακεδονίας:

- 1 φοιτητής στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης,
- 1 φοιτητής στο Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής,
- 2 φοιτητές στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων,
- 2 φοιτητές στο Τμήμα ΔΕΟΠΣ,
- 2 φοιτητές στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής,
- 5 φοιτητές στο Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και
- 1 φοιτητής ο οποίος δεν έχει ακόμη δηλώσει ποιο Τμήμα θα παρακολουθήσει.

Με στόχο την έγκαιρη κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των φοιτητών με προβλήματα όρασης του Πανεπιστημίου θα γίνει προσπάθεια παροχής ελληνικού ηλεκτρονικού περιεχομένου σε αυτούς. Προτεραιότητα θα δοθεί στην προσφορά των διδακτικών εγχειριδίων σε ηλεκτρονική μορφή. Μέχρι σήμερα οι τυφλοί και μερικώς βλέποντες φοιτητές του Πανεπιστημίου παίρνουν τα έντυπα εγχειρίδια και

ζητούν από τη Σχολή Τυφλών της Θεσσαλονίκης να τους τα μετατρέψει σε ηλεκτρονική ή άλλη εναλλακτική μορφή (Braille, ομιλούντα βιβλία).

Οι εναλλακτικές μορφές υλικού που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με προβλήματα όρασης είναι:

- Η ηλεκτρονική μορφή: το ηλεκτρονικό κείμενο «διαβάζεται» και αποδίδεται ηχητικά από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού.
- Ηχητική μορφή (ομιλούντα βιβλία): το κείμενο διαβάζεται από κάποιο άτομο και ηχογραφείται σε κασέτες ή άλλα μέσα εγγραφής και απόδοσης ήχου.
- Έντυπη μορφή (σε γραφή Braille): το κείμενο εκτυπώνεται σε μορφή Braille.

Η Σχολή Τυφλών όμως μπορεί μετά βίας να καλύψει τις ανάγκες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και καθυστερεί πολύ στην εξυπηρέτηση των φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με αποτέλεσμα να μην υπάρχει δυνατότητα κάλυψης των αναγκών των φοιτητών με προβλήματα όρασης ταυτόχρονα με τους βλέποντες φοιτητές.

Η Βιβλιοθήκη έχει αρχίσει ήδη πρόγραμμα ψηφιοποίησης εγχειριδίων για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου που έχουν πρόβλημα όρασης σε συνεννόηση με τη Σχολή Τυφλών ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις. Η δεύτερη και η τρίτη από τις προαναφερθείσες εναλλακτικές μορφές υλικού παρουσιάζουν αρκετά προβλήματα ως προς το κόστος παραγωγής και τη διαχείρισή τους:

- Για τα ομιλούντα βιβλία απαιτείται η χρήση κατάλληλου οπτικοακουστικού εξοπλισμού και η ηχογράφηση των βιβλίων σε ειδικά στούντιο με αποτέλεσμα το κόστος της παραγωγής αυτού του υλικού να είναι αρκετά υψηλό. Επιπλέον το κάθε βιβλίο όταν ηχογραφηθεί ισοδυναμεί με αρκετά μεγάλο αριθμό κασετών με αποτέλεσμα η διαχείριση του υλικού αυτού να είναι επίσης αρκετά πολύπλοκη (π.χ. η απώλεια μιας ή περισσότερων από τις κασέτες που απαρτίζουν ένα έργο απαιτεί επανάληψη της χρονοβόρας διαδικασίας της ηχογράφησης, δημιουργείται η ανάγκη απόκτησης ειδικού εξοπλισμού για την αποθήκευση των κασετών κλπ.). Επιπρόσθετα, η διάρκεια ζωής του οπτικοακουστικού υλικού συντομεύεται δραματικά, όταν αυτό έχει μεγάλη χρήση, με αποτέλεσμα να υπάρχει ανάγκη διαρκούς ανανέωσης του υλικού.
- Όσον αφορά τα έντυπα σε μορφή Braille, ο όγκος τους είναι συνήθως υπερδιπλάσιος των κανονικών έντυπων εκδόσεων με αποτέλεσμα να προκύπτει οξύ πρόβλημα χώρου για την φιλοξενία μιας τέτοιας συλλογής. Επιπρόσθετα, η ζωή των εντύπων αυτών είναι σύντομη γιατί η μεγάλη χρήση τους έχει επιπτώσεις στο ανάγλυφο της γραφής Braille με αποτέλεσμα τη συνεχή ανάγκη αντικατάστασής τους με νέο υλικό. Θα πρέπει επίσης να προστεθεί και το γεγονός ότι γραφή Braille δεν γνωρίζουν όλα τα άτομα με προβλήματα όρασης, ειδικά τα μερικώς βλέποντα άτομα.

Με βάση τα παραπάνω η επικρατέστερη ως λειτουργικότερη και οικονομικά πιο συμφέρουσα εναλλακτική μορφή υλικού για τα άτομα με προβλήματα όρασης κρίνεται η ηλεκτρονική μορφή με επιπλέον πλεονέκτημα την εξοικονόμηση χρόνου και ανθρώπινου δυναμικού ειδικά στις περιπτώσεις που το υλικό διατεθεί σε ηλεκτρονική μορφή απευθείας από τον εκδότη.

Στα πλαίσια λοιπόν του πακέτου εργασίας θα γίνει πιλοτική προσπάθεια απόκτησης της ηλεκτρονικής μορφής των διδακτικών εγχειριδίων των φοιτητών απευθείας από τους εκδότες και όταν αυτό είναι ανέφικτο, ψηφιοποίησης των εγχειριδίων τοπικά. Προτεραιότητα θα δοθεί στα εγχειρίδια της δωρεάν διανομής. Το έργο θα ενισχυθεί και με την παροχή και βοηθητικής βιβλιογραφίας σε ηλεκτρονική μορφή που προβλέπεται στα πλαίσια του ΠΕ.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ –ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Προμήθεια των διδακτικών εγχειριδίων σε ηλεκτρονική μορφή. Για την εξ αρχής απόκτηση υλικού σε ηλεκτρονική μορφή θα γίνουν επαφές με εκδότες ώστε οι πρόσφατες εκδόσεις που εκδόθηκαν με σύγχρονα τεχνολογικά μέσα να προσφερθούν απευθείας και σε ηλεκτρονική μορφή.
- Ψηφιοποίηση διδακτικών εγχειριδίων για τις περιπτώσεις που είναι αδύνατη η προμήθεια της πρωτογενούς ηλεκτρονικής έκδοσής τους. Σκανάρισμα (σάρωση) των κειμένων, οπτική αναγνώριση χαρακτήρων (OCR) και ηλεκτρονική αρχειοθέτηση του ψηφιοποιημένου υλικού.
- Για την ψηφιοποίηση του υλικού που δεν θα είναι δυνατό να αποκτηθεί εξ αρχής σε ηλεκτρονική μορφή θα απασχοληθεί 1 ανειδίκευτο άτομο (π.χ. φοιτητής του Πανεπιστημίου). Τη νομική κάλυψη των θεμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας θα αναλάβει ο ειδικός σύμβουλος που θα απασχοληθεί και στα πλαίσια των ΠΕ 3, 4.1, 4.2 και 7.2. Η υποστήριξη των αναγκών του server για την εφαρμογή του ΠΕ θα ανατεθεί στον πληροφορικό που θα απασχοληθεί κυρίως στο ΠΕ5.1.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Επιλογή τίτλων (βιβλίων) προς ψηφιοποίηση και διαμόρφωση πλαισίου διαδικασιών απόκτησης δικαιώματος ψηφιοποίησης και διάθεσης του υλικού.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την ανάθεση του έργου της ψηφιοποίησης του υλικού και αρχειοθέτησής του σε απλή μορφή.

- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού από 18/8/2004 έως 31/12/2007.
- Ψηφιοποίηση του αρχικού υλικού και αρχειοθέτησή του. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Συνεχής εμπλουτισμός της βάσης δεδομένων.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 7.2: Πρόγραμμα Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στα πλαίσια του προγράμματος ΤΗΛΕΜΑΘΟΣ του ΕΠΕΑΕΚ Ι έχει δημιουργήσει online μαθήματα τηλεκπαίδευσης με τη βοήθεια του λογισμικού πακέτου παραγωγής και διαχείρισης online μαθημάτων WebCT. Για τα μαθήματα του καθιερωμένου προγράμματος σπουδών ελάχιστοι διδάσκοντες προσφέρουν υλικό μέσω του web και αυτό συνήθως είναι στατικό και όχι καλά οργανωμένο. Η Βιβλιοθήκη μέχρι σήμερα υποστηρίζει την εκπαιδευτική διαδικασία με παραδοσιακούς τρόπους (π.χ. Συλλογή Κρατημένου Υλικού) χωρίς να υποστηρίζει δυναμικά τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των ποικίλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και της εκπαιδευτικής πράξης που εφαρμόζεται στο Πανεπιστήμιο.

Στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι σχεδιάστηκε, οργανώθηκε και λειτουργεί στη Βιβλιοθήκη Συλλογή Κρατημένου Υλικού (Reserve Collection). Η Συλλογή Κρατημένου Υλικού διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα τεκμηρίων με υψηλή εποχική ζήτηση εξαιτίας της υποχρεωτικής ανάγνωσής τους από το σύνολο των φοιτητών που παρακολουθούν κάποιο μάθημα (υποχρεωτική ή συμπληρωματική βιβλιογραφία). Το διδακτικό προσωπικό καταθέτει στη Βιβλιοθήκη πακέτο υλικού ανά μάθημα που περιλαμβάνει συνήθως φωτοτυπημένα άρθρα, σημειώσεις, θέματα προηγούμενων εξετάσεων, καθώς επίσης και μια σειρά βιβλίων. Το προσωπικό του Τμήματος Δανεισμού-Διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης το οποίο είναι επιφορτισμένο με τη διαχείριση της Συλλογής Κρατημένου Υλικού αποσύρει τα βιβλία από την κύρια συλλογή (κανονικός δανεισμός) και τα τοποθετεί στη Συλλογή Κρατημένου Υλικού (βραχυχρόνιος δανεισμός). Το φωτοτυπημένο υλικό δανείζεται για μια ώρα στους φοιτητές προκειμένου να φωτοτυπηθεί. Η βιβλιογραφική διαχείριση της Συλλογής Κρατημένου Υλικού γίνεται με το αντίστοιχο υποσύστημα του ολοκληρωμένου συστήματος αυτοματοποίησης βιβλιοθηκών Horizon που διαθέτει η Βιβλιοθήκη. Ενώ η διαχείριση της κυκλοφορίας του υλικού γίνεται με το αντίστοιχο υποσύστημα δανεισμού. Την περίοδο 1999-2000 εννιά (9) καθηγητές για 14 μαθήματα κατέθεσαν 6 πακέτα σημειώσεων και πρότειναν 22 βιβλία στη Συλλογή Κρατημένου Υλικού. Την περίοδο 2000-2001 τριάντα έξι (36) μέλη του διδακτικού προσωπικού για 47 μαθήματα κατέθεσαν 26 πακέτα σημειώσεων, 50 εργασίες φοιτητών και πρότειναν 119 βιβλία για τη Συλλογή Κρατημένου Υλικού. Παρά τη θεαματική αύξηση της χρήσης και του μεγέθους της Συλλογής Κρατημένου Υλικού τα μέλη του διδακτικού προσωπικού που κάνουν χρήση της αποτελούν μικρό ποσοστό του συνόλου.

Η χρησιμότητα της δημιουργίας οργανωμένων online μαθημάτων και ηλεκτρονικής Συλλογής Κρατημένου Υλικού δεν περιορίζεται στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, αλλά μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στη βελτίωση της παραδοσιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας και πράξης. Το Πρόγραμμα Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων έχει σαν στόχο (με τη χρήση του κατάλληλου λογισμικού) τη δημιουργία ενός ιδεατού forum ηλεκτρονικής διδασκαλίας που θα λειτουργεί ταυτόχρονα και ως online πηγή διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού για τους φοιτητές και ως online εργαλείο υποστήριξης για τους διδάσκοντες. Τα online μαθήματα λειτουργούν συμπληρωματικά στις παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας (π.χ. παραδόσεις) οργανώνοντας μαθησιακές δραστηριότητες που οι φοιτητές θα επιτελούν ατομικά ή συνεργατικά. Το ηλεκτρονικό υλικό διδασκαλίας δεν θα είναι στατικό και θα απαιτεί διανοητική δραστηριοποίηση από τη πλευρά των φοιτητών. Το Πρόγραμμα Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων θα συνεισφέρει στη βελτίωση της προσφερόμενης εκπαίδευσης με τους παρακάτω τρόπους:

- *καθιστώντας το εκπαιδευτικό υλικό προσβάσιμο από οποιοδήποτε Η/Υ με πρόσβαση στο Internet,*
- *επιτρέποντας την προσαρμογή της διδασκαλίας στις ατομικές ανάγκες και ενδιαφέροντα των φοιτητών,*
- *δίνοντας το ερέθισμα για περισσότερο ενεργή ενασχόληση με το εκπαιδευτικό υλικό και*
- *δημιουργώντας ευκαιρίες για συζήτηση, ανταλλαγή απόψεων και αντιπαράβολή ιδεών για τα θέματα που σχετίζονται με κάποιο μάθημα,*
- *βελτιώνοντας -με τη διαμόρφωση ηλεκτρονικής Συλλογής Κρατημένου Υλικού- την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό με αύξηση του μεγέθους της συλλογής αυτής και του αριθμού των καλυπτόμενων μαθημάτων.*

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας μέσω της Βιβλιοθήκης προτίθεται να οργανώσει πιλοτικό πρόγραμμα εξ αποστάσεως ηλεκτρονικής εκπαίδευσης (e-learning) που θα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς ή/και μαθητές Λυκείου. Η προσπάθεια αυτή εμπίπτει στα πλαίσια της γενικότερης πρόθεσης του Πανεπιστημίου για την οργάνωση Ινστιτούτου Δια Βίου Εκπαίδευσης. Με τη διοργάνωση και προσφορά πιλοτικού προγράμματος εξ αποστάσεως ηλεκτρονικών μαθημάτων στόχος είναι η μελέτη θεωριών της

μάθησης και της δόμησης της γνώσης, προκειμένου να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητά τους σε συνθήκες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η διερεύνηση της αποδοχής τέτοιων προγραμμάτων τόσο από τους σπουδάζοντες, όσο και από τους διδάσκοντες. Παράλληλα, θα εξεταστεί το κόστος δημιουργίας και υποστήριξης των μαθημάτων, ενώ στο τέλος θα γίνει και αξιολόγησή τους τόσο από τους σπουδαστές όσο και από τους διδάσκοντες.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Το λογισμικό που θα χρησιμοποιηθεί για την εφαρμογή του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων θα λειτουργεί ως ένα kit για την δημιουργία online μαθημάτων. Ο κάθε διδάσκων θα μπορεί με τη χρήση αυτού του εργαλείου να δημιουργεί τον ιστότοπο του μαθήματός του αναρτώντας: το πρόγραμμα του μαθήματος, σημειώσεις από τις παραδόσεις των μαθημάτων ή σεμιναρίων, θέματα συζήτησης, τεστ που θα μπορούν να συμπληρώνουν online οι φοιτητές, τεστ αυτό-αξιολόγησης, λίστες συζητήσεων, ιστοβιβλιογραφία, ενεργούς συνδέσμους με το ψηφιοποιημένο υλικό της Ηλεκτρονικής Συλλογής Κρατημένου Υλικού κλπ.
- Όσον αφορά στην ηλεκτρονική Συλλογή Κρατημένου Υλικού, το υλικό των μαθημάτων θα επιλέγεται και θα παραδίδεται στη Βιβλιοθήκη όπως σήμερα. Το Τμήμα Δανεισμού-Διαδανεισμού της Βιβλιοθήκης θα σαρώνει οπτικά τα άρθρα και το υπόλοιπο υλικό εκτός των βιβλίων μετατρέποντάς τα σε αρχεία κατάλληλου μορφότυπου. Το ψηφιοποιημένο υλικό θα τοποθετείται σε ασφαλείς κόμβους του ιστότοπου της Βιβλιοθήκης και η πρόσβαση σε αυτό θα είναι ελεγχόμενη με κωδικό πρόσβασης για τη διασφάλιση των διατάξεων περί πνευματικών δικαιωμάτων. Η πρόσβαση στο υλικό θα είναι δυνατή από τους φοιτητές από οποιοδήποτε υπολογιστή που έχει σύνδεση στο Internet και διαθέτει εγκατεστημένο το κατάλληλο πρόγραμμα ανάγνωσης του ψηφιοποιημένου υλικού. Οι σύνδεσμοι προς το ψηφιοποιημένο κρατημένο υλικό θα γίνονται από την ιστοσελίδα του μαθήματος που διατηρεί ο διδάσκων, με τη βοήθεια του λογισμικού διαχείρισης του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων. Βιβλία και βίντεο δεν θα ψηφιοποιούνται και θα εντάσσονται στη παραδοσιακή Συλλογή Κρατημένου Υλικού η οποία δεν θα καταργηθεί.
- Θα αξιολογηθούν οι δυνατότητες του υπάρχοντος λογισμικού πακέτου WebCT. Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα γίνει προσαρμογή του παραπάνω λογισμικού ή απόκτηση νέου, θα οριστούν οι διαδικασίες ασφάλειας και επικύρωσης ταυτότητας χρήστη (authentication process) και θα πραγματοποιηθεί πιλοτική εφαρμογή περιλαμβάνοντας αρχικά μικρό αριθμό μαθημάτων.
- Μετά τη διεύρυνση της εφαρμογής του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων, θα γίνει προβολή του Προγράμματος, θα προσφερθεί εκπαίδευση (μέσω του πακέτου εργασίας ANEΥΡΙΣΚΩ) και υποστήριξη του εκπαιδευτικού προσωπικού και τέλος θα εφαρμοστεί η ολοκληρωμένη λειτουργία του Προγράμματος με την επέκτασή του.
- Για την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος της εξ ολοκλήρου εκπαίδευσης από απόσταση (e-learning) θα δημιουργηθούν και υποστηριχθούν ηλεκτρονικά μαθήματα, θα επιλεγθούν οι συμμετέχοντες, θα φιλοξενηθούν τα μαθήματα στην πλατφόρμα που εφαρμόζεται και το Πρόγραμμα Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων (Τηλεμάθεια), θα πραγματοποιηθεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα (ζωντανές συνεδρίες και εξ αποστάσεως διδασκαλία) και τέλος, θα αξιολογηθεί το πρόγραμμα.
- Για το σχεδιασμό, την πιλοτική εφαρμογή και τη λειτουργία του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων θα απασχοληθεί πέραν των υπηρεσιακών τους καθηκόντων ένα μέλος ΔΕΠ του Πανεπιστημίου. Επίσης θα απασχοληθεί ένας Βιβλιοθηκονόμος ορισμένου χρόνου ο οποίος εργάζεται ήδη στη Βιβλιοθήκη και του οποίου η σύμβαση ολοκληρώνεται τον 11/2001. Για τις αυξημένες ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί επίσης ένας νέος Βιβλιοθηκονόμος ο οποίος θα προσληφθεί στα πλαίσια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ για το διάστημα από 1/11/2002 έως 31/12/2007. Η υποστήριξη των αναγκών του server για την εφαρμογή του ΠΕ θα ανατεθεί στον Πληροφορικό που θα απασχοληθεί κυρίως στο ΠΕ5.1.
- Για την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος της εξ ολοκλήρου εκπαίδευσης από απόσταση (e-learning) θα απασχοληθούν δύο νέοι Βιβλιοθηκονόμοι και ένας νέος Πληροφορικός για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 1/12/2001 έως 9/1/2006.
- Βεβαιώσεις απασχόλησης πέραν των υπηρεσιακών του υποχρεώσεων ενός μέλους ΔΕΠ του Πανεπιστημίου για το διάστημα από 1/1/2002 έως 31/12/2004.
- Βεβαιώσεις απασχόλησης πέραν των υπηρεσιακών του υποχρεώσεων στο πιλοτικό πρόγραμμα e-learning ενός μέλους ΔΕΠ του Πανεπιστημίου για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007
- Σχεδιασμός του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για το διάστημα από 1/11/2002 έως 31/12/2007.

- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Πληροφορικού από 18/8/2004 έως 31/12/2007.
- Διαμόρφωση αιτήσεων (φόρμες) για ηλεκτρονική υποβολή προτεινόμενης και υποχρεωτικής βιβλιογραφίας.
- Σύστημα ελεγχόμενης πρόσβασης στη Συλλογή Κρατημένου Υλικού μέσω web. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων.
- Παραγωγή οδηγιών χρήσης του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων.
- Διεύρυνση της εφαρμογής του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων.
- Προβολή του Προγράμματος Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση δύο νέων Βιβλιοθηκονόμων στο πιλοτικό πρόγραμμα e-learning για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Παραστατικά έγγραφα – Συμβάσεις για την απασχόληση ενός νέου Πληροφορικού στο πιλοτικό πρόγραμμα e-learning για το διάστημα από 6/2006 έως 12/2007.
- Περιεχόμενο μαθημάτων σε ηλεκτρονική μορφή, σύνταξη και ανάλυση συμπληρωμένων ερωτηματολογίων αξιολόγησης των μαθημάτων, βεβαιώσεις παρακολούθησης του προγράμματος e-learning.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 5

Για την διεκπεραίωση της τεχνικής επεξεργασίας του υλικού της Βιβλιοθήκης και των διαφόρων εργασιών της ψηφιοποίησης και της μετατροπής των ψηφιοποιημένων διδακτικών εγχειριδίων σε μορφή Braille για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου με προβλήματα όρασης, θεωρείται απαραίτητη η προμήθεια διαφόρων ειδών ως υποστηρικτικών για την υλοποίηση των πακέτων εργασίας του υποέργου.

Τα αναλώσιμα είδη που θα χρησιμοποιηθούν για τη διευκόλυνση υλοποίησης των πακέτων εργασίας του υποέργου αφορούν κυρίως σε αναλώσιμα τεχνικής επεξεργασίας των τεκμηρίων (μαγνητικές ταινίες ασφαλείας, ετικέτες για τους ραβδοκώδικες και τους ταξινομικούς αριθμούς, ειδικές προστατευτικές αυτοκόλλητες ταινίες για τις ετικέτες, ειδικές θήκες για παρτιτούρες, πλαστικές θήκες για CDs κλπ.), αναλώσιμα Η/Υ (δισκέτες, άγραφα CDs, κλπ.) και αναλώσιμα για τον ειδικό εξοπλισμό των σταθμών εργασίας Η/Υ για ΑΜΕΑ καθώς και αναλώσιμα για τις υπηρεσίες προς τα άτομα με αναπηρίες (π.χ. ειδικό χαρτί για εκτυπώσεις σε γραφή Braille, σπιράλ βιβλιοδεσίες κλπ.)

6ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Η υλοποίηση του υποέργου θα γίνει με "αυτεπιστασία".

Το υποέργο έχει οργανωθεί σε επιμέρους πακέτα εργασίας (πχ. ΠΕ1.1, 1.2) και αφορούν ενέργειες που αποσκοπούν στην διάδοση του έργου και των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης στους χρήστες της και στο προσωπικό άλλων βιβλιοθηκών καθώς και στην επιμόρφωση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης μέσα από την συμμετοχή του σε ημερίδες, συνέδρια κλπ. Η αρίθμηση των ΠΕ του υποέργου δεν είναι συνεχόμενη, αλλά έχει γίνει με τρόπο ώστε να διευκολύνεται εσωτερικά η παρακολούθηση της υλοποίησης του υποέργου από το φορέα υλοποίησης..

ΠΕ 7.1: Πρόγραμμα Πληροφοριακής Παιδείας «ΑΝΕΥΡΙΣΚΩ = Αναζητώ – Βρίσκω – Σκέπτομαι»

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σχεδίασε, οργάνωσε και προσφέρει σε σταθερή βάση προγράμματα βιβλιογραφικής εκπαίδευσης που απευθύνονται στους προπτυχιακούς (δύο κύκλοι σεμιναρίων στο α΄ και δ΄ εξάμηνο) και μεταπτυχιακούς (ένας κύκλος σεμιναρίων) φοιτητές. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν: γενικό προσανατολισμό στο χώρο και τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης, χρήση του online καταλόγου, στρατηγικές αναζήτησης πληροφοριών σε βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων, αναζήτηση και αξιολόγηση πληροφοριών στο Internet. Παρόλα αυτά, έχει διαπιστωθεί -με βάση τα πορίσματα της αξιολόγησης των παραπάνω προγραμμάτων- πως οι χρήστες δεν εκμεταλλεύονται σε ικανοποιητικό βαθμό και με αποτελεσματικό τρόπο τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που η Βιβλιοθήκη και άλλοι ακαδημαϊκοί και ερευνητικοί φορείς προσφέρουν μέσω του διεθνούς διαδικτύου. Οι ίδιοι επίσης οι χρήστες κατά την αξιολόγηση των προγραμμάτων βιβλιογραφικής εκπαίδευσης ζητούν μεγαλύτερη διάρκεια σεμιναρίων και κυρίως πρακτική άσκηση σε Η/Υ.

Ως «πληροφοριακή παιδεία» (information literacy) ορίζεται «η ικανότητα του ατόμου να εντοπίζει, αξιολογεί και χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που χρειάζεται έτσι ώστε να καταστεί αυτόνομο και δια βίου

εκπαιδευόμενο». Το πρόγραμμα «ΑΝΕΥΡΙΣΚΩ» θα απευθύνεται στο σύνολο των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας και θα μεταβάλει τα υφιστάμενα προγράμματα βιβλιογραφικής εκπαίδευσης σε ένα συγκροτημένο πολύ-επίπεδο πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας (information literacy). Πέραν των παραδοσιακών δεξιοτήτων χρήσης της Βιβλιοθήκης και των βιβλιογραφικών πηγών που αυτή διαθέτει, θα στοχεύει στην ανάπτυξη και άλλων τεχνικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική χρήση της πληροφοριακής τεχνολογίας και των πληροφοριακών πηγών αλλά κυρίως, στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης πάνω στην ίδια τη φύση της πληροφορίας καθώς και του τεχνολογικού, κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου διακίνησής της. Αναλυτικότερα το πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας θα στοχεύει στην απόκτηση των παρακάτω επιμέρους δεξιοτήτων:

- **«Εργαλειακές» δεξιότητες (tool literacy):** ικανότητα αποτελεσματικής χρήσης έντυπων και ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης συμπεριλαμβανομένων και των λογισμικών πακέτων.
- **Δεξιότητες διαχείρισης πηγών (resource literacy):** ικανότητα κατανόησης της μορφής, του μορφότυπου, της τοποθεσίας και των μεθόδων πρόσβασης των πληροφοριακών πηγών.
- **Κοινωνιο-δομικές δεξιότητες (social-structural literacy):** γνώση του κοινωνικού πλαισίου παραγωγής και διακίνησης πληροφοριών. Περιλαμβάνουν την κατανόηση της διαδικασίας επιστημονικής δημοσίευσης.
- **Ερευνητικές δεξιότητες (research literacy):** ικανότητα κατανόησης και χρήσης της πληροφοριακής τεχνολογίας για την επίτευξη ερευνητικού έργου. Περιλαμβάνουν την κατανόηση χρήσης εξειδικευμένων εφαρμογών λογισμικού που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη μιας επιστήμης.
- **Εκδοτικές δεξιότητες (publishing literacy):** ικανότητα παραγωγής αναφορών των αποτελεσμάτων ερευνητικών εργασιών σε «κειμενική» ή πολυμεσική μορφή.

Με βάση τα παραπάνω το αναλυτικό πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας θα πρέπει να περιλαμβάνει στη θεματολογία του, εκτός των άλλων, συγκεκριμένα στοιχεία χρήσης Η/Υ που σχετίζονται άμεσα με την ανάκτηση και διαχείριση πληροφοριών (π.χ. εγκατάσταση Acrobat reader για την ανάγνωση pdf αρχείων, εγκατάσταση άλλων plugins στους web browsers, χρήση των νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών διαδανεισμού, κρατημένου υλικού, κλπ., αποθήκευση αποτελεσμάτων έρευνας και αποστολή τους με e-mail, μετατροπή αρχείων από έναν μορφότυπο σε άλλον, διαχείριση bookmarks) καθώς και θέματα που σχετίζονται με τη συγγραφή και τη δημοσίευση εργασιών (π.χ. πρότυπα βιβλιογραφικών αναφορών, μεθοδολογία συγγραφής εργασιών, χρήση λογισμικών διαχείρισης βιβλιογραφικών αναφορών).

Η σύγχρονη τεχνολογία πληροφόρησης δίνει τη δυνατότητα υπέρβασης των παραδοσιακών αποκλεισμών από τη πληροφορία στα άτομα με αναπηρίες. Η πληροφοριακή παιδεία αποκτά για τα άτομα αυτά ζωτική σημασία. Το πρόγραμμα «ΑΝΕΥΡΙΣΚΩ» θα ενσωματώσει και θα διευρύνει τα αποτελέσματα του έργου ACCELERATE για την εκπαίδευση χρηστών με προβλήματα όρασης στις σύγχρονες υπηρεσίες βιβλιοθηκών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Το πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας θα αποτελείται από σεμινάρια εργαστηριακού χαρακτήρα που θα διαβαθμίζονται σε:
  - α) εισαγωγικό σεμινάριο προσανατολισμού στη χρήση της βιβλιοθήκης (εύρεση βιβλίων και άρθρων) και του World Wide Web,
  - β) μέσο σεμινάριο με έμφαση στην ανάκτηση πλήρους κειμένου άρθρων περιοδικών και εφημερίδων, διαχείριση βιβλιογραφικών αναφορών (π.χ. με το End Note 4.0, Refworks κλπ.), αξιολόγηση ιστοσελίδων, και βιβλιογραφικές παραπομπές ηλεκτρονικών πηγών πληροφοριών, μέθοδοι αποτελεσματικής αναζήτησης στο Internet πέραν των συμβατικών μεθόδων χρήσης μηχανών αναζήτησης, και
  - γ) προχωρημένο σεμινάριο που θα απευθύνεται σε μέλη του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού και μεταπτυχιακούς φοιτητές και θα περιλαμβάνει εκτός των άλλων εύρεση online άρθρων περιοδικών, διαχείριση βιβλιογραφικών αναφορών με το End Note 4.0 και δημιουργία σελίδων online μαθημάτων.
- Συμπληρωματικά θα δημιουργηθεί για τα παραπάνω σεμινάριο online tutorial, προσβάσιμο από το web και θα διερευνηθεί η χρήση λογισμικού παραγωγής ηλεκτρονικών μαθημάτων για την υλοποίησή του.
- Θα επιδιωχθεί η ένταξη των παραπάνω σεμιναρίων στα προγράμματα σπουδών των τμημάτων.
- Εκτός από τα παραπάνω σεμινάρια θα δημιουργηθούν πιλοτικά και θα προσφέρονται σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα μαθήματα πληροφοριακής παιδείας προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις συγκεκριμένων μαθημάτων.
- Το tutorial για τη χρήση των Windows, των προγραμμάτων του MS Office, των βασικών Web Browsers και του ειδικού υποστηρικτικού λογισμικού με τη χρήση συνδυασμών πλήκτρων χωρίς το ποντίκι για τα άτομα με οπτική αναπηρία -που έχει δημιουργηθεί στα πλαίσια του έργου ACCELERATE- θα ολοκληρωθεί συμπεριλαμβάνοντας οδηγίες χρήσης του καταλόγου και των βιβλιογραφικών βάσεων της Βιβλιοθήκης.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί ένας Βιβλιοθηκονόμος του Τμήματος Επιστημονικής Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης της Βιβλιοθήκης. Ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός προσλήφθηκε στα

πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και συνέχισε να απασχολείται στη Βιβλιοθήκη και μετά το πέρας του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Από τις 25/10/01, ο Βιβλιοθηκονόμος αυτός εργάζεται στη Βιβλιοθήκη με σύμβαση αορίστου χρόνου.

- Το πρόγραμμα ANEΥΡΙΣΚΩ είναι πολύ σημαντικό για την αναγνώριση και καθιέρωση του εκπαιδευτικού ρόλου της Βιβλιοθήκης μέσα στο Πανεπιστήμιο. Για το λόγο αυτό το ΠΕ θα στελεχωθεί επίσης με έναν Βιβλιοθηκονόμο πλήρους απασχόλησης ο οποίος έχει προσληφθεί στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι για την οργάνωση του μέχρι σήμερα προσφερόμενου προγράμματος βιβλιογραφικής εκπαίδευσης της Βιβλιοθήκης και ο οποίος συνέχισε να απασχολείται στη Βιβλιοθήκη και μετά το πέρας του ΕΠΕΑΕΚ Ι.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός Βιβλιοθηκονόμου για την προσφορά προγράμματος βιβλιογραφικής εκπαίδευσης που διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του ΕΠΕΑΕΚ Ι και συνέχισε να προσφέρεται κατά το διάστημα από 1/7/2000 έως 24/10/2001.
- Συμβάσεις για την απασχόληση ενός βιβλιοθηκονόμου για την οργάνωση και προσφορά προγράμματος βιβλιογραφικής εκπαίδευσης για το διάστημα από 1/7/2000 έως 9/1/2006.
- Σχεδιασμός αναλυτικού προγράμματος για τα 3 επίπεδα σεμιναρίων.
- Παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού και υποστηρικτικού υλικού.
- Πιλοτική υλοποίηση σεμιναρίων. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος από τους συμμετέχοντες.
- Εφαρμογή του προγράμματος πληροφοριακής παιδείας.
- Δημιουργία online tutorials.
- Δημιουργία τεστ διαπίστωσης πληροφοριακής επάρκειας.
- Τελική αξιολόγηση του προγράμματος πληροφοριακής παιδείας.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 7.3: Προσφερόμενο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Προσωπικού Βιβλιοθηκών στην Οργάνωση και Προσφορά Υπηρεσιών σε Άτομα με Προβλήματα Όρασης.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια υλοποίησης του ευρωπαϊκού έργου ACCELERATE η Βιβλιοθήκη απέκτησε αξιολογημένη εμπειρία σε θέματα προσφοράς υπηρεσιών σε άτομα με προβλήματα όρασης. Η εμπειρία που αποκτήθηκε κατέδειξε ότι υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης του προσωπικού των βιβλιοθηκών, το οποίο πρέπει να μάθει πώς να αντιμετωπίζει τους χρήστες με προβλήματα όρασης, αλλά επίσης να γνωρίζει καλά και το χειρισμό του εξοπλισμού. Επίσης χρειάζεται ενημέρωση/εκπαίδευση των υπευθύνων των ιστοσελίδων (webmasters) και των υπευθύνων των συστημάτων αυτοματοποίησης (system administrators) των βιβλιοθηκών για να γίνουν οι ιστοσελίδες και οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι (opacs) των βιβλιοθηκών προσβάσιμοι από τα άτομα με προβλήματα όρασης. Με στόχο τη μεταφορά της εμπειρίας αυτής και τη διευκόλυνση άλλων βιβλιοθηκών στην οργάνωση υπηρεσιών για άτομα με προβλήματα όρασης, η Βιβλιοθήκη θα διοργανώσει σεμινάριο εκπαίδευσης του προσωπικού των ενδιαφερόμενων βιβλιοθηκών στη χρήση του ειδικού σταθμού εργασίας και στην προσφορά υπηρεσιών σε άτομα με προβλήματα όρασης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Η Βιβλιοθήκη θα διοργανώνει 1 τουλάχιστον σεμινάριο σε ετήσια βάση. Τα σεμινάρια προβλέπεται να έχει διάρκεια 15 ωρών και θα καλύπτει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:
  - Γενικά στοιχεία για την τυφλότητα και τα αίτιά της.
  - Γνωριμία με την γραφή Braille (ιστορία, σημερινή κατάσταση, μελλοντικές τάσεις).
  - Οργάνωση υπηρεσιών για άτομα με προβλήματα όρασης από τη βιβλιοθήκη (τρόπος οργάνωσης, συμμετοχή του προσωπικού, μέτρα εφαρμογής).
  - Δημιουργία υπηρεσιών προς άτομα με προβλήματα όρασης σε επίπεδο ιδρύματος.
  - Επικοινωνία με άτομα με προβλήματα όρασης. Σημασία του εθελοντισμού.
  - Χρήση του ειδικού σταθμού εργασίας, με στόχο την εκπαίδευση του προσωπικού των βιβλιοθηκών ώστε να μπορεί να προσφέρει βοήθεια στους σπουδαστές με προβλήματα όρασης για τη χρήση του σταθμού.
  - Ενημέρωση των υπευθύνων των ιστοσελίδων (webmasters) και των υπευθύνων των συστημάτων αυτοματισμού (system administrators) των βιβλιοθηκών για τις παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν στις ιστοσελίδες και τα συστήματα βιβλιοθηκών για να γίνουν προσβάσιμα από τυφλούς και μερικώς βλέποντες χρήστες.
  - Ηλεκτρονικό κείμενο στην υπηρεσία των ατόμων με προβλήματα όρασης, ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, ηλεκτρονική εκπαίδευση, θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

- Το πρόγραμμα επιμόρφωσης των βιβλιοθηκονόμων θα διαμορφώνεται σε συνεργασία με τη βιβλιοθήκη-αποδέκτη του προγράμματος ώστε να καλύπτονται με τον καλύτερο τρόπο οι ανάγκες της βιβλιοθήκης.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθούν πέραν των υπηρεσιακών υποχρεώσεών τους ένας Βιβλιοθηκονόμος που συμμετείχε στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ACCELERATE. Για τις ανάγκες του ΠΕ πιθανόν να απασχοληθεί πέραν των υπηρεσιακών υποχρεώσεών του και άλλο προσωπικό της Βιβλιοθήκης.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Βεβαιώσεις απασχόλησης πέραν των υπηρεσιακών υποχρεώσεών τους ενός Βιβλιοθηκονόμου της Βιβλιοθήκης για το διάστημα από 1/7/2002 έως 31/12/2007 ή για όσο χρονικό διάστημα υπάρχει ζήτηση του προγράμματος εκπαίδευσης.
- Ανακοίνωση προσφερόμενου προγράμματος.
- Διαμόρφωση προγράμματος εκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού που θα χρησιμοποιηθεί κατά το πρόγραμμα εκπαίδευσης. **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Διενέργεια σεμιναρίων (λίστα εκπαιδευομένων, βεβαιώσεις συμμετοχής στο σεμινάριο, αξιολόγηση του προσφερόμενου προγράμματος εκπαίδευσης – ερωτηματολόγια — στατιστικά στοιχεία - αξιολόγηση).
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 7.4: Προσφερόμενο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Χρηστών με Προβλήματα Όρασης στη Χρήση των Υποστηρικτικών Τεχνολογιών για Πρόσβαση στις Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Πληροφόρησης.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Από την εμπειρία που αποκτήθηκε μέσα από επαφές της Βιβλιοθήκης με άτομα με προβλήματα όρασης κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ευρωπαϊκού έργου ACCELERATE, έγινε φανερό ότι υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης και των ίδιων των χρηστών στη χρήση του ειδικού εξοπλισμού και των βασικών λογισμικών και συστημάτων (MS Windows, MS Office, web browsers κλπ.) για να μπορούν να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και τον σχετικό εξοπλισμό των βιβλιοθηκών. Στα πλαίσια του ΠΕ η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας θα προσφέρει αρχικό πρόγραμμα εκπαίδευσης των σπουδαστών -και άλλων ατόμων- με προβλήματα όρασης στη χρήση του ειδικού σταθμού εργασίας και των πηγών πληροφόρησης. Με αυτό τον τρόπο ακόμη και οι χρήστες που δεν είναι εξοικειωμένοι με τους Η/Υ θα μπορέσουν να καταρτιστούν τεχνολογικά και πληροφοριακά ώστε να κάνουν χρήση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Η Βιβλιοθήκη θα διοργανώσει σεμινάριο για την εκπαίδευση των χρηστών με προβλήματα όρασης στη χρήση του ειδικού σταθμού εργασίας και των βασικών λογισμικών και συστημάτων (MS Windows, MS Office, Web Browsers). Τα σεμινάρια προβλέπεται να έχει διάρκεια 20 ωρών και θα καλύπτει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:
  - *Σύντομη περιγραφή του εξοπλισμού του ειδικού σταθμού εργασίας.*
  - *Εισαγωγή στη χρήση εξειδικευμένης υποστηρικτικής τεχνολογίας για άτομα με προβλήματα όρασης (λογισμικό ανάγνωσης οθόνης, φωνητική απόδοση κειμένου μέσω Η/Υ, ανανεούμενη πινακίδα Braille, μεγέθυνση χαρακτήρων της οθόνης του Η/Υ).*
  - *Μέθοδοι έρευνας και ανάκτησης πληροφοριών και πρακτική εφαρμογή των μεθόδων αυτών στην αναζήτηση πληροφοριών από ηλεκτρονικές πηγές.*
- Ανάλογα με το εκδηλούμενο ενδιαφέρον, η Βιβλιοθήκη θα διοργανώσει και περαιτέρω σεμινάρια μέχρι τέλος του έργου.
- Στο πρόγραμμα θα είναι δυνατό να συμμετάσχουν ως εκπαιδευτές και άτομα άλλων ιδρυμάτων με εξειδίκευση στις υποστηρικτικές τεχνολογίες.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί προσωπικό της Βιβλιοθήκης με τη ανάλογη εμπειρία και γνώσεις.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- **[ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ 6/2003]**
- Ανακοίνωση προσφερόμενου προγράμματος.
- Διαμόρφωση προγράμματος εκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού που θα χρησιμοποιηθεί κατά το πρόγραμμα εκπαίδευσης.
- Διενέργεια σεμιναρίων (λίστα εκπαιδευομένων, βεβαιώσεις συμμετοχής στο σεμινάριο, αξιολόγηση του προσφερόμενου προγράμματος εκπαίδευσης – ερωτηματολόγια — στατιστικά στοιχεία).

- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 7.5: Πρόγραμμα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης του Προσωπικού της Βιβλιοθήκης

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στη σύγχρονη εποχή, εποχή των ραγδαίων τεχνολογικών και επιστημονικών εξελίξεων η εκπαίδευση και συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού αποτελεί εγγύηση για την επιτυχία και την πρόοδο. Οι σημερινές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, όντας εκ των πραγμάτων στην αιχμή των εξελίξεων στους τομείς της τεχνολογίας και της πληροφόρησης, έχουν ανάγκη να στελεχώνονται από προσωπικό εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο σε διάφορους γνωστικούς τομείς. Εάν συνυπολογιστεί και η όλο και μεγαλύτερη απαίτηση για κατοχή διεπιστημονικών γνώσεων -εφόσον πλέον τα στεγανά των επιστημών έχουν καταργηθεί-, η ανάγκη για συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών που καλείται να υποστηρίξει επιστημονική εκπαίδευση και έρευνα γίνεται ακόμη πιο επιτακτική.

Κατά τη διάρκεια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ θα δοθεί ευκαιρία στο προσωπικό της Βιβλιοθήκης να ενημερωθεί και να καταρτιστεί στις νέες τεχνολογίες και καινοτόμες εφαρμογές στον τομέα της διαχείρισης και προσφοράς πληροφόρησης. Με τον τρόπο αυτό θα διατηρηθεί το υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης του προσωπικού και θα εξασφαλισθεί η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Παρακολούθηση σεμιναρίων που προσφέρονται από ιδρύματα και φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού.
- Συμμετοχή σε συνέδρια που διοργανώνονται από ιδρύματα και φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού.
- Πρόσκληση ειδικών και εμπειρογνομόνων για προσφορά σεμιναρίων, εισηγήσεων και διαλέξεων που θα οργανώσει η Βιβλιοθήκη ή άλλες υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Εμπλουτισμός (με προσκτήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου) της Βιβλιοθηκονομικής Συλλογής Μονογραφιών και Περιοδικών της Βιβλιοθήκης με νέα τεκμήρια.
- Η επιλογή των ατόμων που θα συμμετέχουν κάθε φορά σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης θα γίνεται βάσει κριτηρίων όπως: σχετικότητα της θέσης απασχόλησης του ατόμου με το προσφερόμενο πρόγραμμα εκπαίδευσης, επιθυμία του ατόμου να συμμετάσχει στο πρόγραμμα εκπαίδευσης και με δική του εισήγηση / παρουσίαση, κόστος παρακολούθησης / συμμετοχής στο προσφερόμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα κλπ.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Βεβαιώσεις απασχόλησης πέραν των υπηρεσιακών υποχρεώσεων του 1 Βιβλιοθηκονόμου της Βιβλιοθήκης για το διάστημα από 1/1/2002 έως 31/12/2007.
- Σεμινάρια – Συνέδρια στα οποία συμμετέχει το προσωπικό της Βιβλιοθήκης: Εκθέσεις συμμετοχής του προσωπικού της Βιβλιοθήκης σε σεμινάρια – συνέδρια. Οι εκθέσεις θα περιλαμβάνουν: σύντομη περιγραφή του αντικειμένου του σεμιναρίου – συνεδρίου, προσκομιζόμενο όφελος για τον υπάλληλο που συμμετείχε στην εκδήλωση ειδικότερα και τη Βιβλιοθήκη γενικότερα.
- Σεμινάρια – Συνέδρια τα οποία οργανώνονται από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας: Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό που μοιράζεται κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης. Αξιολόγηση της εκδήλωσης από τους συμμετέχοντες. Σύντομη αναφορά στο προσκομιζόμενο όφελος για τις βιβλιοθήκες.
- Βιβλιογραφική υποστήριξη της κατάρτισης του προσωπικού της Βιβλιοθήκης (λίστα νεοαποκτηθέντων τίτλων υλικού για την κατάρτιση του προσωπικού).
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΠΕ 8: Διάδοση των Αποτελεσμάτων του Έργου

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Στα πλαίσια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ θα αναπτυχθούν νέες σύγχρονες ηλεκτρονικές υπηρεσίες πληροφόρησης που θα επιφέρουν αλλαγές στις πρακτικές της Βιβλιοθήκης. Οι αλλαγές αυτές θα έχουν σε μερικές περιπτώσεις ισχυρό αντίκτυπο στο κοινό της Βιβλιοθήκης το οποίο θα πρέπει να ενημερωθεί και να εκπαιδευτεί στη χρήση των νέων υπηρεσιών, ώστε να είναι ικανό να τις εκμεταλλευτεί σε απεριόριστο βαθμό.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι στα πλαίσια της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ θα γίνει προσπάθεια ενίσχυσης του εκπαιδευτικού ρόλου της Βιβλιοθήκης με την ενεργή συμμετοχή της στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ενημέρωση του κοινού για το σύγχρονο ρόλο της Βιβλιοθήκης και η διάδοση των αποτελεσμάτων του

έργου τόσο εντός του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, όσο και στην ευρύτερη κοινότητα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την προστιθέμενη αξία του έργου.

Αντικειμενικός στόχος του έργου είναι η μετάλλαξη της Βιβλιοθήκης από κέντρο πληροφόρησης σε κέντρο διαχείρισης της γνώσης, όπου η συμμετοχική εκπαίδευση και η αυτό-εκπαίδευση θα οδηγούν στην γνωστική επάρκεια του ατόμου. Όσο και αν ο στόχος αυτός δείχνει ουτοπικός για την ελληνική πραγματικότητα, οι διεθνείς τάσεις δεν θα επιτρέψουν στις ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες την πολυτέλεια της σταδιακής μετάβασης από το ένα επίπεδο: το επίπεδο του κέντρου πληροφόρησης στο οποίο μόλις πρόσφατα έφτασαν οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της Ελλάδας στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι, στο επόμενο: το επίπεδο του κέντρου διαχείρισης της γνώσης για το οποίο εργάζονται οι βιβλιοθήκες των ανεπτυγμένων κοινωνικά χωρών. Τα μέλη της Κοινότητας του Πανεπιστημίου μόλις μπόρεσαν να συνειδητοποιήσουν τις αλλαγές που επήλθαν κατά τα τελευταία 4 χρόνια στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Αυτό οφειλόταν εν μέρει στην περιορισμένη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Με την ΠΛΟΗΓΙΔΑ αναμένεται ότι θα γίνει ένα νέο άλμα της Βιβλιοθήκης που μόνο με την κατάλληλη διάδοση των αποτελεσμάτων και της ωφελιμότητας του έργου θα μπορέσει το κοινό της σε σύντομο χρονικό διάστημα να κατανοήσει και να εγκολπωθεί.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Για την τακτική ενημέρωση των εξελίξεων του έργου θα συνεχιστεί η κυκλοφορία του ενημερωτικού δελτίου «*ΝΕΑ από τη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ*» του οποίου η μορφή και ο τρόπος σύνταξης θα βελτιωθούν ώστε να είναι περισσότερο ελκυστικό στον αναγνώστη. Η επιμέλεια της έκδοσης του δελτίου είχε ανατεθεί στο Μηχανισμό Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ο Μηχανισμός Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας δημιουργήθηκε στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ Ι ως κεντρική υπηρεσία εκδόσεων των εγχειριδίων της δωρεάν διανομής του ιδρύματος. Ο Μηχανισμός Εκδόσεων αναπτύχθηκε σαν συμπληρωματικό (προς τη Βιβλιοθήκη) εργαλείο βιβλιογραφικής υποστήριξης των εκπαιδευτικών αναγκών των φοιτητών του Πανεπιστημίου με στόχο να καλύψει τις πάγιες ανάγκες των φοιτητών σε εγχειρίδια των μαθημάτων τους και στη συνέχεια, σε στενή συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη να προωθήσει την περαιτέρω μελέτη της συμπληρωματικής βιβλιογραφίας που διαθέτονταν στη Συλλογή Κρατημένου Υλικού της Βιβλιοθήκης. Μετά το τέλος του έργου «Βιβλιογραφική Υποστήριξη και Μηχανισμός Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας» του ΕΠΕΑΕΚ Ι (9/2000), ο Μηχανισμός Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας περιήλθε στη δικαιοδοσία της Βιβλιοθήκης (ΚΑ/2515/6-9-2000). Έτσι μετά το πέρας του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι και τέλος των σχετικών πιστώσεων (κωδικοί κατηγορίας δαπάνης Ε1.2 και Ε1.3 του έργου «Βιβλιογραφική Υποστήριξη και Μηχανισμός Εκδόσεων») συνέχισαν να απασχολούνται για το Μηχανισμό Εκδόσεων τα παρακάτω άτομα:

α) Ένας υπεύθυνος εκδόσεων, για το διάστημα 7/00-6/01. Από τον Ιούλιο του 2001 ο Μηχανισμός Εκδόσεων αποτελεί ανεξάρτητη υπηρεσία του Πανεπιστημίου και λειτουργεί στα πλαίσια της Εταιρίας Διαχείρισης και Αξιοποίησης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου. Έτσι, από τον 7/01 ο υπεύθυνος εκδόσεων απασχολείται στο Μηχανισμό Εκδόσεων του Πανεπιστημίου στο πλαίσιο της Εταιρίας Διαχείρισης και Αξιοποίησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

β) Δύο γραμματείς με δάνειο της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου. Από 25/10/2001 οι δύο αυτοί γραμματείς εργάζονται με σύμβαση αορίστου χρόνου.

Καθ' όλο το παραπάνω διάστημα ο Μηχανισμός Εκδόσεων ανέπτυξε μεγάλη δραστηριότητα και ανέλαβε την έκδοση διαφόρων συγγραμμάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, αλλά και άλλων Πανεπιστημίων. Με την εξέλιξη της Βιβλιοθήκης σε κέντρο παραγωγής και διάθεσης ηλεκτρονικού κειμένου, αλλά και με την αύξηση της δραστηριότητας της Βιβλιοθήκης στο χώρο της εκπαίδευσης, η συνεργασία της με το Μηχανισμό Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο. Ο Μηχανισμός Εκδόσεων θα αποτελέσει φορέα προώθησης των ποικίλων δραστηριοτήτων της Βιβλιοθήκης και υποστήριξης των εκδόσεων εκπαιδευτικού και πληροφοριακού υλικού της Βιβλιοθήκης καθ' όλη τη διάρκεια, αλλά και μετά το πέρας του έργου.

- Το 2006 και 2007, η Βιβλιοθήκη θα οργανώσει ημερίδες ή/και συνέδρια για την παρουσίαση της προόδου και των αποτελεσμάτων της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ. Στις ημερίδες θα προσκληθούν όλα τα μέλη της Κοινότητας του Πανεπιστημίου και άλλα ιδρύματα που θα μπορούν να παρουσιάσουν και δικά τους αποτελέσματα εφόσον το επιθυμούν.
- Κατά τη διάρκεια του έργου θα εκδοθούν φυλλάδια προώθησης των υπηρεσιών και των επιτευγμάτων της Βιβλιοθήκης.
- Η Βιβλιοθήκη θα προβεί σε ανακοινώσεις στο έντυπο ή/και ηλεκτρονικό τύπο για προώθηση των αποτελεσμάτων του έργου και των νέων υπηρεσιών που θα αναπτυχθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.
- Για τις ανάγκες του ΠΕ θα απασχοληθεί πέραν των συμβατικών του υποχρεώσεων ένας διοικητικός υπάλληλος της Βιβλιοθήκης. Ο υπάλληλος αυτός είχε προσληφθεί για τη διοικητική υποστήριξη του

ΕΠΕΑΕΚ Ι και συνέχισε να απασχολείται στη Βιβλιοθήκη και μετά το πέρας του έργου του ΕΠΕΑΕΚ Ι. Από τις 25/10/2001 ο εν λόγω υπάλληλος εργάζεται με σύμβαση αορίστου χρόνου.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Σύμβαση για την απασχόληση ενός υπεύθυνου εκδόσεων του Μηχανισμού Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας από 7/2000 έως 31/12/2000.
- Σύμβαση για την απασχόληση ενός επιμελητή εκδόσεων του Μηχανισμού Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας από 1/7/2000 έως 31/12/2000.
- Συμβάσεις για την απασχόληση δύο υπαλλήλων γραμματειακής υποστήριξης του Μηχανισμού Εκδόσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας από 1/7/2000 έως 24/10//2001.
- Σύμβαση για την απασχόληση ενός υπαλλήλου της Βιβλιοθήκης για το διάστημα από 1/7/2000 έως 24/10/2001
- Βεβαιώσεις απασχόλησης πέραν των συμβατικών του υποχρεώσεων ενός διοικητικού υπαλλήλου της Βιβλιοθήκης από 1/1/2002 έως 31/12/2002.
- Ανανεωμένη έκδοση του Δελτίου «ΝΕΑ από τη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ». [ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ]
- Άλλες εκδόσεις της Βιβλιοθήκης (π.χ. φυλλάδια προώθησης υπηρεσιών).
- Ανακοινώσεις στον έντυπο ή/και ηλεκτρονικό τύπο.
- Ημερίδες/συνέδρια ενημέρωσης για τα επιτεύγματα της ΠΛΟΗΓΙΔΟΣ.
- Τελική έκθεση υλοποίησης του ΠΕ.

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 6

Στα πλαίσια του υποέργου θα υποστηριχτεί η συνεχιζόμενη επιμόρφωση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης με τη συμμετοχή του σε σύντομα εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια και συνέδρια που διοργανώνονται από ιδρύματα και φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού, ώστε να διατηρηθεί το υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης του προσωπικού και να εξασφαλιστεί η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Επίσης, θα προσκληθούν ειδικοί και εμπειρογνώμονες για προσφορά σεμιναρίων και διαλέξεων που θα οργανώσει η Βιβλιοθήκη ή άλλες υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σε θέματα που άπτονται των σύγχρονων εξελίξεων στον τομέα της τεχνολογίας και των καινοτόμων εφαρμογών στον τομέα της διαχείρισης και της προσφοράς πληροφόρησης.

Το Ετήσιο Πανελλήνιο Συνέδριο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών έχει καθιερωθεί πλέον ως θεσμός για την επικοινωνία και την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας μεταξύ των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και πραγματοποιείται κάθε χρόνο από ένα διαφορετικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της χώρας. Η ανάγκη συμμετοχής όσο το δυνατόν περισσότερων υπαλλήλων που απασχολούνται σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στο Συνέδριο αυτό γίνεται όλο και πιο επιτακτική σε μια εποχή όπου δίνεται η δυνατότητα στις βιβλιοθήκες, μέσα από την εκμετάλλευση των σύγχρονων εργαλείων που προσφέρει η τεχνολογία, να έρθουν σε επαφή και να αναπτύξουν συνεργασίες μεταξύ τους.

ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 6

Για την διεκπεραίωση:

- της διάδοσης του έργου
- των διαφόρων ερευνών σε βάσεις δεδομένων και στο Internet (εκτυπώσεις άρθρων και μελετών) για την υλοποίηση διαφόρων πακέτων εργασίας του υποέργου
- των προγραμμάτων εκπαίδευσης τόσο των χρηστών όσο και του προσωπικού (φωτοαντιγραφικές παραγωγές εκπαιδευτικού υλικού, τεστ αξιολογήσεων),
- θεωρείται απαραίτητη η προμήθεια διαφόρων ειδών ως υποστηρικτικών για την υλοποίηση των πακέτων εργασίας του υποέργου όπως:
  - Γραφική ύλη και είδη γραφείου (φάκελοι, κλασέρ για τήρηση αρχείων, στυλό κλπ.)
  - Αναλώσιμα Η/Υ (δισκέτες, άγραφα CDs, κασέτες για back up, κλπ.)
  - Αναλώσιμα φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων και εκτυπωτών Η/Υ (χαρτί, μελάνι, κάρτες κλπ.)

7ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ JSTOR – Α΄ ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των υφιστάμενων και νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.

Πρόκειται για μια συλλογή ψηφιοποιημένων αρχείων επιστημονικών περιοδικών (δεν περιλαμβάνει τρέχοντα τεύχη εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις) η οποία δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία μεγάλων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Οι συλλογές «Arts & Sciences I-II» περιλαμβάνουν πλήρες κείμενο του συνολικού αρχείου 239 περιοδικών και η συλλογή "Business" πλήρες κείμενο του συνολικού αρχείου 46 περιοδικών. Το περιεχόμενο της συλλογής αριθμεί περισσότερα από 83.000 τεύχη και 890.000 άρθρα, ενώ η θεματική κάλυψη είναι ποικίλη.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Η συνδρομή στο υλικό θα καλύπτει τα έτη 2003-2004.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

8ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ QUESTIONPOINT – Α΄ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των υφιστάμενων και νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.

Πρόκειται για γνωσιακή βάση δεδομένων πληροφοριακών ερωτήσεων και απαντήσεων καθώς και περιβάλλον συνεργατικής ηλεκτρονικής πληροφοριακής εργασίας. Παρέχεται ηλεκτρονική πρόσβαση για απεριόριστους ταυτόχρονους εξουσιοδοτημένους χρήστες μέσω του διαδικτύου (Internet) στη βάση δεδομένων και στα εργαλεία συνεργατικής ηλεκτρονικής πληροφοριακής εργασίας "QuestionPoint" της OCLC.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Η συνδρομή στη βάση θα καλύπτει το χρονικό διάστημα: μέσα 2003 – μέσα 2005.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

9ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ LC WEB CLASSIFICATION

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των Τμημάτων της Βιβλιοθήκης.

Πρόκειται για γνωσιακή βάση δεδομένων του ταξινομικού συστήματος της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου που χρησιμοποιούν οι περισσότερες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες σε όλον τον κόσμο. Περιλαμβάνει όλους τους πίνακες του ταξινομικού συστήματος και τις θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Η συνδρομή στο υλικό θα καλύπτει το χρονικό διάστημα: μέσα 2003 – μέσα 2004.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

10ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ABSEES

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των Τμημάτων της Βιβλιοθήκης.

Πρόκειται για βιβλιογραφική βάση δεδομένων με περίπου 60.000 (Ιανουάριος 2004) αναφορές σε άρθρα περιοδικών, βιβλία, κεφάλαια βιβλίων, βιβλιοκριτικές, διδακτορικές διατριβές, online πηγές πληροφόρησης και επιλεγμένες κυβερνητικές εκδόσεις για την Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη και την πρώην Σοβιετική Ένωση που έχουν δημοσιευθεί στις ΗΠΑ και στον Καναδά. Ενημερώνεται σε μηνιαία βάση με κάλυψη από το 1990 μέχρι σήμερα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Η συνδρομή στο υλικό θα καλύπτει το χρονικό διάστημα: μέσα 2005 – μέσα 2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

11ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ A to Z with MARC Updates

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των Τμημάτων της Βιβλιοθήκης.

Πρόκειται για διαδικτυακή υπηρεσία διαχείρισης βάσης δεδομένων με τα ηλεκτρονικά και έντυπα περιοδικά κάθε βιβλιοθήκης για τα οποία παρέχονται και MARC21 εγγραφές. Η υποστηρικτική συνολική βάση της υπηρεσίας A to Z περιλαμβάνει πληροφορίες για συνδέσμους και χρονολογική κάλυψη για περισσότερους από 76.000 μοναδικούς τίτλους περιοδικών από περισσότερες από 750 βάσεις δεδομένων και εκδοτικά πακέτα ηλεκτρονικών περιοδικών 100 περίπου διαφορετικών διαθετών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Η συνδρομή στο υλικό θα καλύπτει το χρονικό διάστημα: μετά τα μέσα 2005 – μετά τα μέσα 2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

12ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ JSTOR – Β΄ ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των Τμημάτων της Βιβλιοθήκης.

Πρόκειται για βάση δεδομένων πλήρους κειμένου ψηφιοποιημένων αρχείων επιστημονικών περιοδικών. Οι συλλογές «Arts & Sciences I-II» περιλαμβάνουν πλήρες κείμενο του συνολικού αρχείου 239 περιοδικών, η συλλογή «Business» πλήρες κείμενο του συνολικού αρχείου 46 περιοδικών και η συλλογή «Music» πλήρες κείμενο του συνολικού αρχείου 32 περιοδικών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Η συνδρομή στο υλικό θα καλύπτει το έτος 2006.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

13ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ NETLIBRARY

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των Τμημάτων της Βιβλιοθήκης.

Πρόκειται για βάση δεδομένων με το πλήρες κείμενο μονογραφιών (e-books) για την υποστήριξη της έρευνας, της διδασκαλίας και της πληροφόρησης μέσω του Διαδικτύου. Χρησιμοποιείται από περισσότερες από 12.000 βιβλιοθήκες παγκοσμίως. Καλύπτει θεματικές περιοχές όπως: γεωργία, βιολογία και επιστήμες ζωής, χημεία, γεωλογία, γενικά έργα και εγχειρίδια πληροφόρησης, ιστορία, γλώσσες και γλωσσολογία, βιβλιοθηκονομία και εκδοτική, δίκτυα και επικοινωνίες, φιλοσοφία, πολιτικές επιστήμες, θρησκεία, κοινωνικές επιστήμες, φυσική αγωγή, γεωγραφία, τέχνες, οικονομική, διοίκηση επιχειρήσεων, υπολογιστές, εκπαίδευση, οικιακή οικονομία, νομική, λογοτεχνία, ιατρική, φυσική, ψυχολογία, κοινωνιολογία και ανθρωπολογία, τεχνολογία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Εφάπαξ συνδρομή.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

14ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ QUESTIONPOINT – Β΄ ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των Τμημάτων της Βιβλιοθήκης.

Πρόκειται για γνωσιακή βάση δεδομένων πληροφοριακών ερωτήσεων και απαντήσεων καθώς και περιβάλλον συνεργατικής ηλεκτρονικής πληροφοριακής εργασίας. Παρέχεται ηλεκτρονική πρόσβαση για απεριόριστους ταυτόχρονους εξουσιοδοτημένους χρήστες μέσω του διαδικτύου (Internet) στη βάση δεδομένων και στα εργαλεία συνεργατικής ηλεκτρονικής πληροφοριακής εργασίας "QuestionPoint" της OCLC.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία για απευθείας αναθέσεις λόγω αποκλειστικής διάθεσης της βάσης δεδομένων από το δημιουργό της. Η συνδρομή στο υλικό θα καλύπτει το χρονικό διάστημα: μετά τα μέσα 2005 – μετά τα μέσα 2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

15ο ΥΠΟΕΡΓΟ: ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στοχεύοντας στην παροχή συνεχούς ποιοτικής εξυπηρέτησης των χρηστών θα διενεργηθούν δύο έρευνες: α) ικανοποίησης χρηστών (user satisfaction analysis) και β) αναγκών χρηστών (user needs analysis). Ειδικότερα, η έρευνα αναγκών χρηστών θα εφαρμοστεί και για τα 2 νέα Παραρτήματα της Βιβλιοθήκης στην Έδεσσα και Νάουσα προκειμένου να αναδειχθούν οι ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων χρηστών των βιβλιοθηκών αυτών.

Επίσης, για τη διαμόρφωση αρτιότερης επικοινωνιακής πολιτικής, την έγκαιρη και αποτελεσματική γνωστοποίηση στο κοινό των υπηρεσιών και διαδικασιών της Βιβλιοθήκης, καθώς και την αύξηση της ικανότητας των χρηστών να απολαμβάνουν και να εκμεταλλεύονται αποτελεσματικότερα τις υπηρεσίες

της Βιβλιοθήκης, θα αναπτυχθεί σχέδιο προώθησης και προβολής (marketing plan) των υπηρεσιών που προσφέρονται από τη Βιβλιοθήκη.

Οι παραπάνω ενέργειες θα ανατεθούν σε ειδικούς ερευνητές του χώρου με τη χρήση των αποδεκτών ερευνητικών εργαλείων που ενδείκνυνται για τη διενέργεια αναλόγων εργασιών.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα ευρήματα των παραπάνω δράσεων:

- θα καταδείξουν τις ανάγκες των χρηστών της Βιβλιοθήκης σε υλικό, εξοπλισμό, υπηρεσίες και διαδικασίες,
- θα αποτιμήσουν την αποτελεσματικότητα σε περιεχόμενο και σχεδιασμό των ήδη προσφερόμενων υπηρεσιών και διαδικασιών,
- θα οδηγήσουν στη διαμόρφωση αρτιότερης επικοινωνιακής πολιτικής,
- θα καταστήσουν γνωστές στο κοινό τις υπηρεσίες και τις διαδικασίες της Βιβλιοθήκης,
- θα αυξήσουν την ικανότητα των χρηστών να απολαμβάνουν και να εκμεταλλεύονται αποτελεσματικότερα τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης,
- θα λειτουργήσουν ως πηγή άντλησης πληροφόρησης για τον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό της Βιβλιοθήκης ως υπηρεσίας γενικότερα

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Συμβάσεις ανάθεσης σε τρίτους (εταιρία/ες) της διενέργειας των ερευνών και της επεξεργασίας των αποτελεσμάτων των ερευνών.
- Συμβάσεις ανάθεσης σε τρίτους (εταιρία/ες) του σχεδιασμού και εκπόνησης σχεδίου προώθησης-προβολής των υπηρεσιών και διαδικασιών της Βιβλιοθήκης και της παραγωγής σχετικού υλικού προώθησης-προβολής.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση μελέτης αναγκών των χρηστών της Βιβλιοθήκης.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση μελέτης ικανοποίησης των χρηστών της Βιβλιοθήκης.
- Σχέδιο προώθησης-προβολής (marketing plan) των υπηρεσιών και διαδικασιών της Βιβλιοθήκης που αναπτύχθηκαν και αναπτύσσονται στα πλαίσια του έργου ΠΛΟΗΓΙΣ.
- Υλικό προώθησης-προβολής των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης.

16° ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΝΤΥΠΟΥ ΚΑΙ Ο/Α ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ – Β' ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Ο συνεχής εμπλουτισμός της συλλογής της Βιβλιοθήκης με επίκαιρο έντυπο, οπτικοακουστικό και ηλεκτρονικό υλικό είναι πρωταρχικής σημασίας για τη λειτουργία της ως θεμελιώδη λίθου στο εκπαιδευτικό οικοδόμημα. Είναι σημαντικό να μπορεί η Κεντρική Βιβλιοθήκη να συνεχίσει να υποστηρίζει τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών (προπτυχιακά και μεταπτυχιακά) και ιδιαίτερα, να ενισχύσει τις συλλογές των Παραρτημάτων της για την υποστήριξη των νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου στην Έδεσσα και Νάουσα που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ II.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την κάλυψη των αναγκών των προγραμμάτων σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) θα αποκτηθούν περίπου 1.800 τόμοι νέου έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού.
- Η προμήθεια του υλικού θα γίνει σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις πρακτικές του Πανεπιστημίου.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα – Συμφωνητικά για την προμήθεια υλικού με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

17° ΥΠΟΕΡΓΟ: ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (Online & CD-ROMs) – Γ' ΦΑΣΗ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Με δεδομένη τη διεθνή τάση αντικατάστασης του έντυπου υλικού με ηλεκτρονικό και κυρίως με προσφορά ηλεκτρονικού κειμένου, σκοπός της Βιβλιοθήκης στα πλαίσια του έργου είναι να διατηρήσει το υπάρχον εύρος κάλυψης των προσφερόμενων πηγών πληροφόρησης και να εξασφαλίσει τον εμπλουτισμό της συλλογής της με νέες βάσεις για την περαιτέρω υποστήριξη των υφιστάμενων και νέων

Τμημάτων του Πανεπιστημίου στην Έδεσσα και Νάουσα που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ II.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Για την προμήθεια του υλικού θα ακολουθηθεί η σχετική νομοθεσία και οι πρακτικές του Πανεπιστημίου. Οι συνδρομές στο υλικό θα καλύπτουν το χρονικό διάστημα: μέσα 2006 - τέλος 2007.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

- Παραστατικά έγγραφα - Συμφωνητικά προμήθειας υλικού / συνδρομών με πιστώσεις του ΕΠΕΑΕΚ II.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ – ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΑΜΕΣΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη υπηρεσιών στη Βιβλιοθήκη που θα δίνουν έμφαση τόσο στην δημιουργία, βέλτιστη οργάνωση και διάθεση ηλεκτρονικού περιεχομένου, όσο και στην παροχή πληροφοριακής παιδείας, ώστε να επιτευχθεί η υποστήριξη των Προγραμμάτων Σπουδών με σύγχρονες μεθόδους, η διευκόλυνση του ερευνητικού έργου των χρηστών της Βιβλιοθήκης, η μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού από την εκπαίδευση και η υποστήριξη της εκπαίδευσης από απόσταση και της δια βίου μάθησης.

Άμεσα ωφελούμενοι είναι οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές καθώς και το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η διάθεση ηλεκτρονικού περιεχομένου και η παροχή πληροφοριακής παιδείας στόχο έχει να καταστήσει τους χρήστες της Βιβλιοθήκης διαβίου εκπαιδευόμενους με την εξοικείωσή τους στις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητάς τους στον εντοπισμό, επιλογή και αξιολόγηση των πληροφοριών που προσφέρονται μέσω του διεθνούς διαδικτύου.

Ωφελούμενοι είναι, επίσης, οι φοιτητές και το προσωπικό άλλων τριτοβάθμιων ιδρυμάτων της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης καθώς και στελέχη επιχειρήσεων της ίδιας περιοχής που τα τελευταία χρόνια ειδικότερα μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού της Βιβλιοθήκης (ΕΠΕΑΕΚ I) κάνουν ήδη ολοένα και αυξανόμενη χρήση της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η βιωσιμότητα του έργου εξασφαλίζεται από μία σειρά διοικητικών και άλλων μέτρων της Πρυτανείας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που έχουν αναδείξει τη Βιβλιοθήκη ως τη σημαντικότερη υπηρεσία του Πανεπιστημίου με ενεργό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και από τη δραστηριοποίηση της Βιβλιοθήκης στην υποβολή προτάσεων και την ανάληψη μιας σειράς έργων που έχουν επιλεγεί ανταγωνιστικά ή βρίσκονται στη φάση της τελικής επιλογής στα πλαίσια διαφόρων προγραμμάτων της ΕΕ.